

KOMISIA NA OCHRANU MALOLETÝCH

Palisády 36, 811 06 Bratislava

Rozhodnutie č. KZ/2/2025
Správne konanie č. 0019/SKI/2025

Bratislava dňa 17. 12. 2025
Doložka právoplatnosti:

Rozhodnutie

Komisia na ochranu maloletých (ďalej len „Komisia“) ako orgán príslušný v oblasti ochrany maloletých podľa § 108 ods. 3 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) a podľa § 14a zákona č. 40/2015 Z. z. o audiovizii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 40/2015 Z. z.“) ako orgán príslušný v oblasti ochrany maloletých pri uplatňovaní jednotného systému označovania podľa § 12 zákona č. 40/2015 Z. z. postupom podľa § 41 ods. 7 zákona č. 40/2015 Z. z. v spojení s § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“) rozhodla, že správne konanie č. 0019/SKI/2025 vedené s účastníkom konania Slovenská televízia a rozhlas, so sídlom: Mlynská dolina, 845 45 Bratislava - mestská časť Karlova Ves, IČO: 56 398 255, vo veci možného porušenia povinnosti ustanovenej v § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z.

zastavuje,

pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Odôvodnenie

Priebeh administratívneho konania

Komisia na rokovaní dňa 25. 4. 2025 prijala uznesenie o začatí správneho konania voči vysielateľovi Slovenská televízia a rozhlas, so sídlom: Mlynská dolina, 845 45 Bratislava - mestská časť Karlova Ves, IČO: 56 398 255 (ďalej len „účastník konania“) vo veci možného porušenia povinnosti ustanovenej v **§ 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z.** v súvislosti s tým, že na programovej službe Jednotka odvysielal dňa 16. 2. 2025 v čase o cca 15:46 hod. program *Tisícročná včela*, ktorý klasifikoval ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov a označil obsahovými deskriptormi sex a vulgarizmy , čím mohlo dôjsť k nesprávnemu uplatneniu vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 328/2023 Z. z. o jednotnom systéme označovania a spôsobe jeho uplatňovania (ďalej len „vyhláška č. 328/2023 Z. z.“).

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 14. 5. 2025, na základe čoho sa začalo správne konanie č. 0019/SKI/2025. Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 32 ods. 2 a 3 v nadväznosti na § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Komisia môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa § 46 zákona č. 71/1967 Zb. Účastník konania bol súčasne upovedomený,

že podklady pre rozhodnutie v správnom konaní tvoria záznam vysielania programu *Tisícročná včela* odvysielaného na programovej službe Jednotka dňa 16. 2. 2025 v čase o cca 15:46 hod. a prepis/popis skutkového stavu k správne konaniu č. 0019/SKI/2025, ktoré tvorili prílohu oznámenia.

Vyjadrenie účastníka konania k oznámeniu o začatí správneho konania bolo Komisii doručené dňa 26. 5. 2025.

Podkladmi pre rozhodnutie vo veci sú prepis/popis skutkového stavu k správne konaniu č. 0019/SKI/2025, záznam vysielania programu *Tisícročná včela* odvysielaného na programovej službe Jednotka dňa 16. 2. 2025 v čase o cca 15:46 hod. a vyjadrenie účastníka konania.

Komisia po získaní všetkých podkladov pre rozhodnutie a oboznámení sa s nimi v danej veci rozhodla dňa 17. 12. 2025.

* * *

Prepis/popis skutkového stavu

Monitorované vysielanie: *Tisícročná včela*

Deň vysielania: 16. 2. 2025

Čas vysielania: 15:46 hod.

JSO:

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady pre mediálne služby.

časový kód záznamu o cca:

15:44:52 Začiatok záznamu

Časť upútavky na program *Sajalut – 7* , upútavky na programy program *Astrid a Raphaëlle*
 , *Sieň slávy* , *Život nie je škôlka* , zvukovo-obrazový komunikát.

15:46:44 Začiatok programu *Tisícročná včela*

Grafické informácie ohľadne digitálneho reštaurovania diela.

15:47:02 Záber na včely na medových plástoch. Martin Pichanda nabáda synov, aby sa pozreli na včely, ktoré znášajú med celé tisícročia na to, aby zachovali rod. Vraví, že včely nivočí mráz, choroby ale aj ľudia. Včelstvo však žije stále.

15:47:40 V obraze sú bzučiacie včely na pláste. V pozadí hrá jemná hudba a na obrazovke sa striedajú informácie o tvorcoch filmu.

15:48:28 V obraze sa striedajú rôzne zábery, popri ktorých mužský hlas mimo obraz vraví, že v jednej liptovskej dedine žije rodina murárskeho majstra Martina Pichandu. Martin sa v zdraví dožil šesťdesiatky. Medzi gratulantami sú v chlapi z murárskej partie, susedia, ale aj richtár a učiteľ Orfanides.

15:48:45 V obraze. Valent Pichanda sa snaží pritiahnúť si k sebe Hanku, ktorú by chcel bozkávať. Hanka nechce a Valenta odtláča. V jednej chvíli stoja obaja v tesnej blízkosti tvármi k sebe a Valent vyhrnie Hanke košeľu do úrovni prs (v zábere je vidieť kúsok nahej kože, bez zobrazenia poprsia). Ich telá vzápätí narazia o poličku, z ktorej popadajú úle. Mužský hlas mimo obraz vraví, že Valentove ľúbostné pletky nečakane prekazili oslavu narodenín. Hostia sa snažia utekať pred včelami. Martin ich s klúdom nabáda, aby sa neoháňali a nehýbali.

15:49:00 V obraze sa striedajú rôzne zábery z tancovačky. Mužský hlas pokračuje. Vraví, že Belányi, vyznávač rakúsko-uhorskej monarchie, je socom Sama Pichandu (starší syn Martina Pichandu). V bitke o jeho milú, síce Samo vyhrá, ale jej matka ho ostro odmieta.

15:49:17 Popri rôznych záberoch mužský hlas pokračuje. Vraví, že richtárov syn Jožko Nader ľúbi krásnu krčmárovu dcéru. Ich šťastiu však bráni náboženská bariéra. O Martinovu dcéru, Kristínu sa uchádza Matej Srok. Ona má však pre neho iba jednu odpoveď – až po sobáši. Valent, ktorý sa chystá na štúdiá do Prahy si privyrába vyučovaním nemčiny. Dcéru statkára Haderpána však zaujíma skôr učiteľ, ako nemecká konverzácia.

15:49:54 Mužský hlas vraví, že Hanka žiarli a Valenta si chce udržať za každú cenu. V obraze Valent a Hanka. Valent vášnivo pokladá Hanku na trávku, leží na nej a bozkáva ju na krk. Kamera ich sníma od pásu nahor. Oba sú oblečení. Hanka popri vášnivom bozkávaní skĺzne ramienko na tieľku (bez zobrazenia intímnych častí). Po chvíli sa Valent otočí na chrbát a Hanka leží na ňom. Pár sa prevaľuje po trávke a bozkáva sa.

15:50:03 Mužský hlas pokračuje v rozprávaní a vraví, že jedného dňa sa cez dedinu prevalí guľový blesk a zapáli obecný mlyn.

15:50:12 V zábere je nahá Marta. Kamera ju sníma zdola od pásu nahor. Marta je mierne pootočená takže zreteľne je vidieť iba jeden nahý prsník. Vzápätí sa pootočí (vidieť oba nahé prsníky) a objíma sa s Jožkom (Jožko má oblečenú košeľu). Prestrih. Kamera sníma tvár Marty, má pootvorené ústa. V zábere je aj Jožkova hlava. Tvár má pritisnutú ku krku Marty a bozkáva ju. Následne kamera z profilu sníma tváre Jožka a Marty, bozkávajú sa. Prestrih. Kamera sníma Jožka a Martu od pásu nahor, sú k sebe tesne pritisnutí. Marta je opretá o stenu. Jednu ruku má založenú za hlavou a druhou objíma Jožkovu hlavu. Jožko bozkáva Martu v oblasti krku. Mužský hlas mimo obraz vraví, že v zmätku po požiari sa podarí Marte a Jožkovi uniknúť rodičom a ich vášeň nachvíľu vzplanie naplno.

15:50:23 Mužský hlas pokračuje v rozprávaní. Na jeseň Martin Pichanda zorganizuje murársku partiu, s ktorou sa vydá do sveta za prácou a dobrodružstvom.

15:50:35 V zábere je obraz, na ktorom je zobrazená nahá žena. Žena je namaľovaná zozadu (chrbtom k obrazovke). Je mierne predklonená a laktami opiera sa o stolík pred sebou, na ktorom je položená otvorená kniha. Zreteľne je vidieť nahé telo - časť nôh, zadok, chrbát a časť jedného prsníka. Následne kamera sníma sochu nahej ženy stojacej na podstavci. Kamera ju sníma spredu, je vidieť prsia a náznak intímnej časti. Mužský hlas popri tom vraví, že putovanie vyvrcholí u výstredného baróna, zberateľa umenia. Barón im na rozlúčku vystrojí hostinu a štedro im zaplatí. Ani zárobok však Samovi neprinesol šťastie. Stará Dudačová núti Hanku vydať sa za Belányiho. Samo je zúfalý rovnako, ako Jožko Nader, ktorému vydali Martu za muža jej vyznania. Tisícročná matka včela dá Samovi počas sna jednoduchú radu. Mladý pár sa na jej základe zamuruje v pivnici a celej dedine tak dá na známosť svoju lásku.

15:51:45 Na obrazovke sa zjavuje nápis „II. časť OTEC“.

Svadba Sama a Márie. Ľudia sa popri hudbe bavia, tancujú, pijú. Martin vraví, ako si jeho syn „vymuroval“ nevestu. Svadba bola dvojité. Okrem Sama a Márie sa vzali aj Kristína a Matej Srok.

15:53:22 Kristína dolieva v komore víno do karafy. Keď sa chce vrátiť k hosťom, do dverí sa postaví Julo. Vraví, že sa nemala vydať a aj tak raz bude jeho. Kristína je v šoku.

15:54:15 Hanka beží po vonku, všade je sneh. Valent uteká za ňou. Hanka mu vraví, že ak ju nechytí, už nikdy ho nebude chcieť. Valent ju dobehne a pritiahne si ju k sebe. Hanka sa mu vytrhne a schová sa za konár na strome. Valent ostane stáť na druhej strane konára, popíja z fľaše alkohol. Hanka chce vedieť, prečo jej Valent nepísal. Valent k nej opäť príbehne a pritisne si ju k sebe. Hanka chce, aby sa jej priznal, že má inú. Valent tvrdí, že nemá, nástoľivo pobozká Hanku na ústa a zvalí ju na zem do snehu. Hanka vykrikuje od bolesti. Leží na zemi, Valent je na nej a chce, aby ho Hanka bozkávala. Vraví: „Pobozkaj ma, no, čo je, už ma neľúbiš?“ Prestrih. Záber na Valenta, ako vyhrnie Hanke sukňu (pod ňou má oblečené pančuchy/podvázky). Hanka chce, aby jej dal pokoj a sadne si. Valent sa nevzdáva a začne ju bozkávať na krk. Valent vraví: „Nó, Hanka.“

Hanka (prežehná sa): „No tak dobre, ale chytro, lebo mi je strašná zima.“

Po týchto slovách si ľahne na chrbát. Valent si na ňu ľahne, Hanka má rozťahnuté nohy a zrolované pančuchy/podvázky do polky stehien. Valent vzrušene hovorí: „Bože, ty si krásna.“ Prestrih. Záber na pár ležiaci v snehu. Padá na nich drevený plot. Vzápätí cez plot prebehne Belányi na koni.

15:54:47 Belányi na vchádza na koni do domu medzi svadobných hostí. Vykrikuje, že ak si myslia, že nad ním vyhrali, tak sa mýlia. Vyhráza sa, že v uhorskom sneme presadí, že ten, kto sa nestane Maďarom, bude vymiškovaný. Oháňa sa šablou a tvrdí, že Maďar musí plodiť ďalších Maďarov.

15:55:17 Belányi zoskakuje z koňa. Pristúpi k nemu Martin Pichanda a upokojuje ho. Podáva mu fľašu, nech si vypije. Belányi obklopený Martinom a Matejom opito opakuje tie isté reči. Dokonca tvrdí, že vymiškuje aj sám seba. Nevie však nájsť svoju šablú. Vezme nôž a dá si dole nohavice (má pod nimi spodky). Točí sa dookola s nožom v ruke a po chvíli bodne. Netrafí sa a zasiahne nožom svoj prst. Všetci sa smejú. Muži odťahujú Belányiho preč.

15:56:10 Zábery na zelenú prírodu, deti zberajúce lesné jahody v lese.

15:56:28 Zrazu počuť mužský krik. Matej sa hnevá na deti. Chce vedieť, či si chcú v kopcoch medzi drevorubačmi krky zlámať. Medi deťmi je aj Samov syn. Matej sa mu prihovoriť a zisťuje, že jeho otec odišiel do služby na štreku.

15:57:04 Samo a Anosta na práci na štreke. Anosta si myslí, že keby sa im podarilo vybojovať osem hodinový pracovný čas, už dávno by bol pri svojej mladej žene. Vraví, že aspoň toto by mu mohlo otvoriť oči. Samo nechápe, prečo by mal rýpať do ľudí, čo mu dávajú prácu. Obaja si sadajú na koľaje.

15:57:12 Okolo sediacich mužov ide ich nadriadený. Myslí si, že za ich robotu im platia až príliš veľa. Upozorňuje ich, aby si dali pozor, lebo železnica nestrpí žiadnych buričov. Muži sa postaví a Anosta zašomre: „(nezrozumiteľné) *papuľu*.“ Potichu Samovi vraví, že socialistom bude patriť dvadsiate storočie.

15:57:35 Cez obednú prestávku Anosta pokračuje. Myslí si, že postupne príde k zmene pracovného času, zvýšeniu mzdy a penzie. Dokonca mu musia zaplatiť, aj keď bude chorý. Anosta dá Samovi noviny, aby sa mohol dozvedieť viac.

15:58:15 Kristína varí halušky. Prichádza Matej, objíma ju, vezme do náruče a prenesie do izby, kde ju hodí na posteľ. Lahne si na ňu a vraví, že musia mať dieťa. Dychčí, chytá ju po tele a snaží sa ju bozkať na krk. Popri tom vraví, že je u nich smutno. Kristína: „*Matej, vieš, že to nejde*.“ Matej stále dychčí, bozkáva ju na krk. Kristína navrhne, aby si zobrali cudzie dieťa. Matej nesúhlasí, chce mať iba svoje. Celým telom zavalí Kristínu, dychčí, bozkáva ju na krk. Kristína ho od seba odtisne. Zrazu si všimnú, že vo dverách stojí Julova žena Matilda a chce vedieť, či niekde nevideli jej muža.

15:59:01 Prišla zima. Zábery na zasneženú krajinu.

15:59:33 Za Kristínou prichádza mama. Nepáči sa jej, že Matej zase pil a leží v posteli. Vie, že ju bije a chce, aby sa priznala. Kristína si myslí, že Matej nie je zlý. Keď si večer vypije, ráno ju nosí na rukách. Matka: „*Čo z takej sily, keď ťa nevie obťarchať*.“ Kristína so slzami v očiach vraví, že dieťa možno nemôže mať ona. Zrazu začujú buchot. Vojdú do vedľajšej izby, kde spí Matej a na parapetnej doske zbadajú hrnček s jahodami.

16:01:00 Silvester 1899. Martinovi Pichandovi sa rozbila fajka, ktorú mal štyridsať rokov.

16:01:21 Nový rok. Za otcom prichádza Samo s Máriou. Musia ho zobudiť, lebo zaspal nad knihou. Otec od Sama dostane novú fajku so želaním, aby s ňou fajčil celé ďalšie storočie.

16:01:55 Ohňostroje vybuchujú, zvony na zvonici hlasno zvoní, ľudia vítajú nový vek a nové časy.

16:02:14 Martin so ženou a Samo s Máriou stoja v izbe nad posteľou, v ktorej spia deti. Toto storočie bude patriť im. Mária prejaví obavu ohľadne toho, aké to storočie bude. Martin vraví, že musí byť lepšie, ako to ich.

16:02:45 Nový rok v Prahe sa v Prahe víta s rovnakým nadšením ako na Liptove. Valent si s kamarátmi pripája na slobodu a rovnosť všetkých ľudí. Ľudia v krčme sa zabávajú, tancujú, objímajú, pijú. Za Valentom prichádza Linda. Hľadala ho po všetkých podnikoch a konečne ho našla. Doniesla mu balíček, ktorý mu prišiel zo Slovenska. Balíček je plný jedla a ihneď si ho rozoberajú zabávajúci sa ľudia. Valent vyzve Lindu do tanca.

16:04:44 Valent (mužovi, ktorý zobral balík): „*Héj, nechajte aj pre nás dačo, áno?!*“

Muž (drží v rukách list, ktorý prišiel spolu s balíkom): „*Dopis, přečteme ho nahlas!*“

Valent (so smiechom): „*Ja vám dám, lotri!*“

16:04:26 Linda a Valent spolu ležia v posteli. Jedia a Linda číta list, ktorý bol doručený spolu s balíkom. Píše sa tam aj to, že Jožka našli obeseného v udiarni. Bol celý zaúdený ako nejaký domorodec z Madagaskaru. Linda sa smeje, ale keď sa zahryzne do klobásky, ktorá prišla v balíku, zarazí sa. Prestrih.

Zábery na Jožka, ako visí v udiarni medzi šunkami a klobásami. Následne niekto odreže lano, na ktorom Jožko vis. Jeho otec pri tom horekuje, nechápe, čo mu to syn urobil. Prestrih. Linda pokračuje v čítaní listu. Vraví sa v ňom, že nik ďalší už nezomrel ani sa neprespal.

16:05:33 Linda si pri čítaní listu sadne Valentovi na kolená. Valent sa nakloní a zubami sa opakovane snaží pootvoriť Lindinu košeľu. V jednej chvíli je v zábere Lindin nahý prsník. Následne Linda číta záver listu, kde sa píše, že Valenta pozdravuje aj Hanka. Valent Linde tvrdí, že Hanka je jeho šesťročná neter. Linda vie, že klame, ale hnevá sa iba na oko.

16:05:55 Valent a Linda stoja uprostred izby v tesnom objatí. Valent má v jednej ruke pohár. Obaja majú oblečené biele košele (kamera ich sníma od pásu nahor). Pár sa pomaly otáča okolo vlastnej osi, pričom Valent bozkáva Lindu na ústa a vyzlieka jej košeľu tak, že sa jej odhalí chrbát (kamera sníma časť chrbta). Valent položí pohár, pozrie sa na Lindu (pár je otočený z profilu, Valentove oči smerujú do oblasti Lindinej hrude, bez zobrazenia prsníkov) a povie: „Bože, ty si krásna.“ Pár sa začína vášnivo bozkávať. Prestrih. Lindina ruka hladí bustu, ktorá má klaunovskú čiapku. Počúť, ako Linda vzdychá. Prestrih. Kamera sníma pár od ramien nahor. Linda má zatvorené oči, prehýba sa mierne dozadu a vzdychá. Pravdepodobne je opretá o nejaký nábytok/stôl za sebou. Valent sa perami posúva cez krk až k pravému prsníku. Po chvíli sa odtiahne. Kamera sníma vzdychajúcu Lindu s odhalenými prsníkmi, zatvorenými očami. Valent si vzápätí pritiahne Lindu do tesnej blízkosti (kamera ich opäť sníma od ramien nahor), bozkáva ju na krk, Linda je opretá o Valentovo rameno s tvárou obrátenou k obrazovke, stále vzdychá a šepká: „Jemnejši, jemnejši.“ Prestrih. Záber na Lindinu ruku na buste, ktorá sa hýbe do rytmu, pričom počúť Lindino vzdychanie.

16:06:23 Záber na bábätko, ktoré následne Mária vyberá z provizórnej kolísky. Ženy hrabú trávku. Bábätko plače. Mária si sadne a začne ho dojčiť. Následne záber na časť odhaleného prsníka a bradavky, na ktorú je prisaté dieťa.

16:07:01 Martin Pichanda, Samo a Matej kosia. Samo sa usmieva, zdá sa mu, že tráva nie je dobre pokosená. Martin si myslí, že kosa je tupá a vyberie sa pofajčiť si. Samo s Matejom sa s láskou zasmejú a pokračujú v kosení.

16:07:19 Martin sedí na zemi, fajčí fajku. Pristupuje k nemu jeho žena Ružena a skonštatuje, že zostarli. Domnieva sa, že treba myslieť na spasenie duše a preto chce, aby išli v sobotu na spoveď.

16:07:35 Kristína drží v náručí Máriino bábätko a želá si, aby bolo ich. Zo žartu sa pýta, či ho nekúpia Matej sa len zamračí a nič nehovorí.

16:08:16 Starý Nader sa sťažuje sa sťažuje Martinovi, že ho z prechladnutia kríže bolia. Martin si myslí, že by mali ísť na Madagaskar. Je tam stále slnko a teplo, ovocie tam padá rovno do úst a krásne mladé domorodkyne spievajú rovno do uška. Muži si myslia, že je to skutočný raj. Do rozhovoru zasahuje Ružena. Plačlivo vraví, že raj je iba jeden. Martin sa robí, že je nepočuje.

16:08:59 Martin sedí v dome. Natiera si kolená alkoholom. Ružena sa na neho stále hnevá. Martin predstiera, že je chorý a takú chorobu by neprial ani najhoršiemu nepriateľovi. Odkrivká za dvere a napije sa z fľaše. Ružena však stojí za presklenými dverami a všetko vidí. Martin stále tvrdí, že reuma mu nedovolí zohnúť koleno. Nemôže ísť na spoveď, lebo ani kľačať nemôže. Ružena ho pohladí. S plačom vraví, že Martin je príliš hrdý a zo sveta neodíde „s dobrým koncom.“ Po je odchode si Martin spokojne ľahne a vraví: „Amen.“

16:09:49 Zhromaždenie socialistov na dedine. Vítajú na ňom súdruha Károlyho z Pešti, ktorý má ľudí oboznámiť so závermi Socialistického kongresu v Paríži. Károly začína rozprávať maďarsky a po chvíli si vyslúži od ľudí pískanie. Vykrikujú, že nerozumejú a chcú, aby rozprával po slovensky. Nepáči sa to prítomným žandárom, ktorí ihneď zasahujú a strháva sa bitka.

16:10:46 Samo sa snaží dostať na pódium niekoho, kto by mohol prekladať. Zozadu sa na neho vrhne žandár. Samo sa otočí a udrie ho klobúkom. Vraví: „Ale, ideš do boha!“

16:11:00 Ľudia sa postupne upokojujú. Károly stojí pred ľuďmi, rozpráva a muž prekladá. Hovorí o uzákonení osem hodinového pracovného času, zrušení práce detí, skončení vykorisťovania žien, uzákonení hranice minimálnej mzdy. Napriek dažďu, ktorý sa spustil, ľudia počúvajú a tlieskajú.

16:12:50 Martin je s vnúčatami na záhrade. Keďže nechodí do kostola, prišli za ním farári. Chcú sa s ním vážne porozprávať. Martin ich berie do včelína, aby mali pokoj.

16:13:09 Muži vchádzajú do včelína. Martin vraví: „...akási pliaga napadá úrodu, neviem, či ju zachránim.“

16:13:21 Farár odkrýva obrázok prekrytý látkou. Na obrázku je maľba skupiny nahých žien a anjelov, pričom dve zo žien majú odhalené prsia. Martin ho upozorňuje, že to nie je nič pre neho. Farár si myslí, že Pichanda sa nestará o vlastnú dušu. Martin pochopil, že sa na neho sťažovala jeho žena. Hostom ponúka víno a rozprestrie mapu, na ktorej ukazuje, kde žijú kresťania, mohamedáni, budhisti a hinduisti. Podľa jeho slov každý z nich verí vo svojho vlastného Boha. Chce od nich, aby mu povedali, ktorý z nich je ten správny. Katolícky farár tvrdí, že Boj je len jeden. Martin si však myslí, že pravda je niekde uprostred, teda v človeku samom. Evanjelický farár tento názor považuje za filozofovanie. Zhodnú sa však, že víno ma Martin dobré. Martin zhodnotí, že sposed' môžu odbiť pri vínu a popri tom si môžu aj karty zahrať.

16:15:24 Kristína vešia bielizeň. Po dvore sa prechádza bocian. Kristína sa usmieva, je zvedavá, čo jej priniesol.

16:15:40 Na dvore sa zjavuje Julo. Za Julom stoja muži a dávajú si klobúky dole z hláv. Prestrih. Muži nesú na nosidlách Mateja. Na hlave má krv.

16:16:35 Kristína spí. Hladí ju niečia ruka. Zobudí sa a čaká, že uvidí Mateja. Na stoličke však sedí Julo. Vraví jej, že nevie bez nej žiť. Kristína mu pripomína, že má ženu. Julo ju však nechce, pretože mu neporodila deti. Kristína mu pripomína, že aj ona je bez detí. Julo opisuje, ako na ňu čaká už desať rokov. Keď sa vydala za Mateja, skoro sa obesil. Keď jej muža privalilo, hlboko v sebe sa potešil. Pri svojom odchode vraví, že od Matildy odíde a ona bude nakoniec jeho.

16:18:11 Valent odchádza z Prahy. Lúči sa s Lindou. Sľubuje, že napíše a na pamiatku jej daruje medailón so svojou podobizňou.

16:18:58 Valent prichádza domov. Nadšene sa so všetkými víta.

16:19:55 K Pichandovcom vchádza slúžka. Má dovieť Valenta k urodzenému pánovi. Popri tom, ako ho vedie do domu, mu nestále lichotí. Považuje ho za pekného a elegantného.

16:20:30 Valent sa v dome statkára Haderpána stretáva s jeho dcérou, Hermínou. Hermína sa začala venovať maľovaniu. Vyžaduje od Valenta pochvalu. Valent si myslí, že jej maľby sú trochu divoké, ale majú výraz. Hermína spomína na staré časy, keď ju Valent učil po nemecky vyznávať lásku. Sadne si na stoličku a pripomína mu, že je to miesto ich prvého bozku. Do rozhovoru vstupujú rodičia Hermíny práve v momente, keď Valent chytí Hermínu za ruky. Valent sa úctivo s rodičmi zdraví. Hermína žiari.

16:21:34 Haderpán ponúkne Valenta cigarou, spoločne si pripijú. Vysvetľuje mu, že by rád prepožil svoje peniaze a skúsenosti s jeho právnym vzdelaním a mladým rozumom. Garbiarne v Mikuláši navyšujú svoju výrobu a v podniku mu ponúkli podiel. Bol by rád, keby aj Valent v tejto oblasti začal podnikáť a je ochotný poskytnúť mu vstupný kapitál. Naznačí mu, že ak sa veci vyvinú správnym smerom, tak mu požičané peniaze ani nebude musieť vrátiť.

16:22:46 Za Valentom do domu jeho rodičov prichádza Hanka. Zastihne Valenta, ako sa umýva (Valent má odhalenú hornú časť tela). Valent ju jemne pobožká na čelo a pozve ju ďalej, aj keď je už neskoro a všetci spia. Valent na Hankine otázky, či už ostane doma, odpovedá vyhýbavo. Tvrdí, že všetko sa zamotáva a sám nevie, čo bude ďalej. Vraví, že už nie je sám sebe pánom a keďže sa stal právnikom, musí slúžiť ľuďom. Hanka chce vedieť, či právnici už nesmú ľúbiť.

16:23:26 Hanka žiada Valenta, aby ju pobožkal. Valent sa postaví za Hanku, rukami prechádza po jej pleciach, ramenách a vraví, že ju stále ľúbi. Hanka sa o neho oprie, začne si rozopínať blúzku a žiada Valenta, aby ju objal. Následne si rozopne blúzu tak, že si odhalí oba prsníky (kamera ju sníma spredu) a popri tom sa pýta: „Už si zabudol?“ Následne sa k nemu otočí a vášnivo Valenta pobožká. Valent bozk opätuje a vyzlečie jej blúzku. Po chvíli bozkávania sa Hanka prežehná a povie: „Pane Bože, odpusť.“ Valent si kľakne na kolená a bozkáva Hanku na prsníky. Po chvíli ho Hanka zastaví, vraví: „Počkaj.“ Otočí sa chrbtom ku kamere a odpáše si sukňu (má pod ňou ešte spodničku). Popri tom vraví, že ona je navždy jeho. Valent sa postaví a Hanku si pritiahne k sebe. Hanka si nadvihne spodničku (bez zobrazenia intímnych častí, kamera sníma pár od ramien nahor), Valent ju vysadí na kus nábytku a cez hlavu jej pretiahne spodničku (v zábere je časť Hankino nahého prsníka). Popri tom šeptom potvrdzuje, že Hanka je iba jeho. Valent bozkáva Hanku na krk. Následne záber na Hanku ako sa zakloní, oči má zatvorené. Prestrih. Hanka s Valentom ležia na zemi, prevaľujú sa a vášnivo sa bozkávajú. Počut, ako

Hanka vzdychá. Prestrih. Záber na stôl, na ktorom sú položené veci, ktoré akoby pri nárazoch padajú. Prestrih. Hanka leží na zemi pod stolom a jednou rukou sa pridŕža nohy stola. Valent leží na nej a bozkáva ju na obe prsia, Hanka hlasno vzdychá. Do izby nakukne Valentova mama. Hanka sa zľakne, odtisne Valenta a prikryva sa kusom látky. Mama rýchlo zavrie dvere a vraví: „Ach, deti, deti.“ Prestrih. Valent leží na zemi a podopiera sa o lakeť. Jeho intímne časti prekryva Hanka sediaca pred ním. Jej telo prekryva kus látky, zboku vidieť časť prsníka. Valentovi nevadí, že ich videla mama. Vraví Hanke, že je božská a lepšia ako všetky slečinky. Hanka ho pobožká, vraví: „Tak predsa ma ľúbiš.“

16:24:39 Pichandovci spoločne oberajú úrodu. Valent vraví, že sa ešte nerozhodol, či bude podnikať. Myslí si však, že priemysel by sa mal dostať do slovenských rúk. Otec si myslí, že Valent sa už rozhodol a len sa to hanbí povedať. Samo sa smeje, že sa Valent musí oženiť. Valent si však Hermínu vziať nechce.

16:25:27 Martin je vo včelíne, kde ukladá naoberané ovocie. Je tam aj jeho vnuk, ktorého pochváli za pekne nakreslený obrázok. Počas ich rozhovoru je v pozadí na krátku chvíľu vidieť maľbu s anjelmi a nahými ženami (identický obraz zaznamenaný v čase 16:13:21).

16:25:33 Hermína dolieva Valentovi do pohára víno. Valent chce vedieť, či ho Hermína chce opiť. Tvrdí jej, že znesie veľa. Hermína sa zvalí na posteľ, leží na chrbte, kope nohami ako dieťa a vraví, že ešte uvidia, či je Valent muž. Valent jej nadvihne kúsok sukne a pýta sa, či ho chce zvädzať sukničkami a čipkami a skočí za ňou na posteľ. Hermína sa smeje a potvrdzuje, že ho chce zvädzať. Postaví sa, začne ho biť poduškou a roztopašne vraví: „No, tak pod!“ Valent sa bráni úderom a stiahne ju do náručia chrbtom k sebe a popri tom hovorí: „Tak, ukáž koľko je na tebe zo ženy!“ Hermína vykrikuje a zakričí: „Pusť ma!“ Hermína kľáči pred Valentom (smerom ku kamere), Valent je v kľaku za ňou a roztrhne jej blúzku tak, že sa Hermíne odhalia oba prsníky. Hermína (rezignovane): „Pusť.“ Schová si tvár do dlaní a hodí sa do perín. Hermína plače. Valent sa ospravedlňuje. Hermína vie, že Valent ju neľúbi, ona jeho má však rada už dávno. Valent si k nej ľahne. Hermína sa posadí (v zábere je časť jej nahých prs). Hermína sa postaví nad Valenta (Valent nie je v zábere). Kamera ju sníma zozadu od pása nahor, hlavu má otočenú dozadu a pozerá sa na Valenta. V zábere je jej nahý chrbát a časť nahého prsníka. Následne kamera sníma Valenta ležiaceho na chrbte a nahé nohy Hermíny stojace v oblasti jeho hrude. Hermíne padajú spodničky na Valentovu hrud'. Valent vraví: „Bože, ty si krásna.“ Hermína sa zohne smerom k Valentovi (kamera sníma iba jej tvár a plec) a vraví, že sa ho hanbí, keď sa na ňu pozerá. Prestrih. Záber na Valenta. Uvoľňuje si motýlika okolo krku, rozopína si košeľu. Hermína (mimo obraz) šepká: „Zhasni.“ Prestrih. Záber na horiacu sviečku, ktorej zhasína plameň. Prestrih. Záber na Hermínu ako si líha dna chrbát do postele (kamera ju sníma od pása nahor, v obraze sú nahé prsníky. Vraví: „Ale, ale ja som ešte nikoho nemala.“ Otočí hlavu nabok a prekryva si tvár rukou.

16:26:44 Svadba Hermíny a Valenta. Valent má príhovor, v ktorom vraví, ako sa svet mení prostredníctvom ich práce, umu a peňazí. Po svojich slovách pobožká nevestu, pripíja si so svadobnými hosťami a tancuje so svojou novou ženou.

16:27:42 Haderpán vraví Martinovi, že ich deťom dobre bude. V Ružomberku prenajal malú vilku, kde si môžu hrkútať.

16:27:52 Na svadbu prichádza opitý Oškara a recituje mladomanželom básničku. Neveste priniesol zlatú korunu, ktorú si Hermína s úsmevom nasadí na hlavu. Keď farár uvidí korunu, označí Oškara za bezbožníka. Korunu totiž ukradol z kostola zo sochy svätej Panny Márie. Oškara sa dá na útek a farár za ním vykrikuje, že zhorí v ohni pekelnom.

16:28:46 Haderpán a Martin pokračujú v rozhovore. Haderpán si myslí, že tento svet už nie je pre nich a patrí mladým. Martin nesúhlasí. Keby mal také peniaze ako Haderpán, ešte by dokázal objaviť ďalšiu Ameriku.

16:29:09 Martin začne pôsobiť zmätene. Tvrdí, že mu zaľahlo v ušiach a nič nepočuje. Ružena Haderpánovi objasňuje, že vždy, keď Martin niečo nechce počuť, tak ohluchne.

16:29:50 Je opäť zima. Kristína je na návšteve u rodičov. Matka si myslí, že je načas, aby sa znovu vydala. Domnieva sa, že holič Dropa by bol pre ňu dobrá partia. Je to bohabojný, dobrý človek bez ženy. Kristína je v šoku. Dropa je predsa starý chlap. Ružena stále tlačí a vraví, že mladá vdova iba hriech rozsieva. Kristína sa oblečie, pozdraví a odchádza preč. Martin sa tvári, že rozhovor nepočul. Ružena napriek tomu kričí, že Kristínu treba vydať.

16:31:09 Martin si píše do denníka, že tento rok bola taká zima, až mráz mohol do ruky chytiť. Počúval včely, či sú v poriadku, ale našťastie žijú. Martin sa chce vína napiť, ale aj to mu vo fľaši zamrzlo. Páčilo by sa mu, keby bolo Slovensko na rovníku.

16:32:08 Martin ide uviazať psa. Popri tom prehodí pár slov so Samom, ktorý rúbe drevo. Vraví, že jemu zima nie je, lebo ho robota hreje. Martin však premrzol do kosti. Keď príde dnu, Ružena ho volá do kuchyne. Martin však na ňu iba mrzko pozrie. Ružena na neho hľadí s obavami.

16:32:52 Martin je na povale. Zisťuje, že aj tam mu všetko víno pomrzlo. Od nešikovnosti rozbíja jednu z fliaš. Namáhavo pozbiera črepy a všimne si, že nie je zatvorené okno. Vylezie na stoličku, zavrie okno, pozerá na vrany na stromoch a do úst si postupne dáva kusy zmrznutého vína, ktoré vyberá zo skleneného črepu. Zrazu začne chrčať a chytiť si hrdlo.

16:34:00 Rodina v kuchyni začuje z povaly zvláštny zvuk. Deti sa rozbehnú na povalu. Zanzibar neustále breše. Jedno z detí kričí, že starý otec padol.

16:34:25 Samo nadvihuje otca. Pochopil, že zhltol črepinu z fľašky. Mária berie deti z povaly preč. Ružena horekuje nad Martinovým telom. Vraví: „*Veď nedýcha, Ježiši Kriste...!*“ Samo odťahuje mamu od tela a snaží sa ju upokojiť. Mária si jemne klakne k svokrovi a jemne mu zatlačí oči.

16:34:53 Deti bežia v snehu a hľadajú Zanzibara, psa starého otca. Nájdu krvavé stopy, na konci ktorých je reťaz s obojkom. Stopy na tomto mieste končia. Jeden z vnukov si myslí, že Zanzibar mohol odletieť za starým otcom do neba.

16:35:19 V dome sú smútoční hostia. Ružena neprestáva plakať.

16:35:39 Martin leží na smrteľnej posteli, okolo neho sú jeho priatelia. Jeden z kamarátov zhodnotí, aká je to škoda, že sa tak skoro pobral na večnosť. Neskôr striedavo spomínajú na rôzne zážitky, ktoré s ním prežili. Majú pocit, že Martin po smrti akosi narástol a obávajú sa, že mu bude truhla malá.

16:36:41 Ondrej sa rozhodne, že Martina zmeria a prikladá k nemu meter. Muž: „*Bez topánok.*“ Ondrej: „*Nekibicuj.*“

16:36:53 Ondrej chce Martina riadne zmerať, ale stane sa, že Martinovi z truhly vyskočí jedna noha. Oškara si myslí, že niekto môže vyrásť aj po smrti. Život človeka tlačí k zemi, ale keď zomrie, vystrie sa. Muži sa snažia dostať Martinove nohy späť do truhly, ale nedarí sa im. Keď vojde do izby uplakaná Kristína, muži stoja nad Martinom, ktorý má už nohy na mieste a nevinne na ňu pozerajú. Kristína im na otcovu pamiatku ponúka pohárik pálenky.

16:37:59 Martin leží v truhle. Okolo horia sviečky a postávajú príbuzní.

16:38:30 Za sprievodu hudby smútočnej kapely vynášajú muži už zavretú truhlu s Martinom a nesú ju cez dedinu.

16:39:33 K smútiacej rodine sa pripája aj Valent, ktorý nemohol prísť skôr, pretože je zavalený prácou. Chce od Sama vedieť, aké boli otcove posledné slová a či ho spomenul. Samo prizná, že otec zomrel sám. Valent mu s opovrnutím vraví: „*Sám? Ste vy ale ľudia...*“

16:39:55 Smútočný sprievod schádza z kopca, ktorý je zasypaný snehom. Aj napriek upozorneniu, že sa šmýka, ľudia nedokážu kopec zísť a padajú jeden cez druhého na zem. Padá aj truhla s Martinom a šmýka sa dolu kopcom, pričom na nej sedia muži ako na sánkach a snažia sa ju zabrzdiť. Ružena kričí: „*Martin, stóój!*“ Valent skonštatuje, že otcovi sa nechce do hrobu. Truhla nakoniec padá do potoka. Muži vravia, že ak by nebol potok zmrznutý, truhlu by zanieslo až do Váhu, potom do mora a možno až na Madagaskar.

16:40:58 Záverečné titulky.

16:42:25 Koniec programu

16:42:26 Zvukovo-obrazový komunikát, upútavky na programy *Dotyk života*   , *Opri sa o mňa: Eva Večerová, Život nie je škôlka* , zvukovo-obrazový komunikát.

16:44:59 Koniec záznamu

Právny rámec

Podľa § 62 zákona č. 264/2022 Z. z.:

„Ochrana maloletých

(1) Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré

a) môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za bežných okolností počuť ani vidieť,

(2) Maloletý na účely tohto zákona je osoba mladšia ako 18 rokov veku.

(5) Zaradenie programu do vysielania v čase od 22.00 h do 6.00 h sa považuje za splnenie povinnosti podľa odseku 1 písm. a).

(6) Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní dôsledne uplatňovať jednotný systém označovania alebo iný akceptovaný systém označovania.

(9) Vysielateľ je povinný uverejniť označenie vekovej vhodnosti vysielaného programu a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý

a) pri vysielaní programu a pri vysielaní upútavky na program; upútavka na program sa označuje rovnako ako program, na ktorý sa vzťahuje,

(11) Vysielateľ programovej služby je povinný zohľadniť časové zaradenie programov alebo iných zložiek programovej služby, ak má naň vplyv určená veková vhodnosť programov a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý.“

Podľa § 1 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Obsahový deskriptor násilie a prislúchajúca veková vhodnosť

(1) Audiovizuálne dielo, multimedialne dielo, program televíznej programovej služby a program audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (ďalej len „označovaný komunikát“) sa klasifikuje deskriptorom typu potenciálne škodlivého obsahu jednotného systému označovania (ďalej len „obsahový deskriptor“) násilie, ak obsahuje kritérium nevhodnosti podľa odsekov 2 až 5.

(2) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, ak zobrazuje násilie na ľudskej bytosti,

a) ktoré je krutým ubližovaním, alebo krutú násilnú smrť človeka bez pocitu ľútosti, alebo týranie osoby, alebo

b) použitím zbrane ako útočného prostriedku zo zábavy.

(3) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahuje

a) detailný a naturalistický násilný akt,

b) týranie zvierat alebo

c) používanie zbrane ako útočného prostriedku, v ktorom sa spôsobom spracovania používanie zbrane v neprimeranej miere schvaľuje, zľahčuje alebo nadužíva.

(4) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, ak obsahuje

a) reálne násilie alebo zobrazenie následkov reálneho násillia na živej bytosti, zobrazenie následkov na živej bytosti pri živej pohrome, ozbrojenom konflikte alebo dopravnej nehode,

b) psychické násilie, najmä verbálne násilie, návod psychického ubližovania,

c) násilný akt alebo

d) zobrazenie následkov násilného aktu.

(5) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 7 rokov, ak obsahuje vynútené násilie na bezmocných, najmä na dieťať alebo zvierati.“

Podľa § 2 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Obsahový deskriptor diskriminácia a prislúchajúca veková vhodnosť“

(1) Označovaný komunikát sa klasifikuje obsahovým deskriptorom diskriminácia, ak obsahuje kritérium nevhodnosti podľa odsekov 2 a 3.

(2) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, ak obsahuje zobrazenie prejavu diskriminácie, neznášanlivosti alebo nenávisti v spojení s násilím alebo iným nevhodným konaním, ak sa takéto správanie schvaľuje.

(3) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahuje zobrazenie prejavu diskriminácie, neznášanlivosti alebo nenávisti, ak sa takéto správanie zľahčuje alebo vyzdvihuje do popredia ako hodnotné a oceňované.“

Podľa § 3 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Obsahový deskriptor strach a prislúchajúca veková vhodnosť“

(1) Označovaný komunikát sa klasifikuje obsahovým deskriptorom strach, ak obsahuje kritérium nevhodnosti podľa odsekov 2 až 5.

(2) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, ak obsahuje zobrazenie patologického správania zámerne vyvolávajúceho pocit strachu alebo úzkosti.

(3) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahuje zobrazenie

a) situácií vyvolávajúcich pocit strachu, úzkosti alebo

b) správania s vysokým rizikom ublíženia na zdraví človeka, ktoré je prezentované ako atraktívne či zábavné, pričom takéto správanie je prezentované bez upozornenia na jeho nebezpečenstvo alebo je prezentované bez hroziaceho škodlivého následku na zdravie v dôsledku takéhoto správania.

(4) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, ak obsahuje zobrazenie

a) krvi a telesného znetvorenia, ktoré nie sú svojou povahou bežné,

b) správania s rizikom ublíženia na zdraví, ak nie je riziko ublíženia na zdraví dostatočne zreteľné alebo

c) rizikovej športovej disciplíny alebo situácie, ktorej neadekvátna interpretácia vzhľadom na vek môže vyvolať u maloletého efekt napodobňovania.

(5) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 7 rokov, ak obsahuje

a) agresívne útočiacu živú bytosť alebo predmet vyvolávajúci strach,

b) zobrazenie prostredia v tmavých a pochmúrnych farbách alebo scénu s príliš hlučnou hudbou alebo prudkými zvukovými alebo obrazovými zmenami,

c) ohrozenie rodinných vzťahov alebo schvaľovanie disfunkčných medziľudských vzťahov,

d) zobrazenie negatívneho príbehu dieťaťa, ktoré môže vyvolať u dieťaťa efekt prežívania obete reálneho sveta, alebo

e) zobrazenie správania s rizikom ublíženia na zdraví, ak nie je riziko ublíženia na zdraví dostatočne zreteľné, zobrazenie fantazijnej predstavy o nadľudskom hrdinskom výkone človeka mimo reálneho sveta, ktorého neadekvátna interpretácia vzhľadom na vek môže vyvolať u maloletého efekt napodobňovania.“

Podľa § 4 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Obsahový deskriptor závislosť a prislúchajúca veková vhodnosť“

(1) Označovaný komunikát sa klasifikuje obsahovým deskriptorom závislosť, ak obsahuje kritérium nevhodnosti podľa odsekov 2 a 3.

(2) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, ak obsahuje zobrazenie alebo prezentovanie požívania omamných látok alebo psychotropných látok, hrania hazardných hier alebo iného správania, ktoré môže viesť k látkovej závislosti alebo nelátkovej závislosti, formou zábavy a ak sa takéto správanie schvaľuje, hoci takéto správanie nie je spoločensky akceptovateľné.

(3) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahuje zobrazenie alebo prezentovanie alkoholizmu, fajčenia, požívania omamných látok a psychotropných látok, hrania hazardných hier alebo iného správania, ktoré môže viesť k látkovej závislosti alebo nelátkovej závislosti, v ktorom sa spôsobom spracovania niektorá forma závislosti schvaľuje, zľahčuje alebo sa vyzdvihuje do popredia ako hodnotná a oceňovaná.“

Podľa § 5 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Obsahový deskriptor sex a prislúchajúca veková vhodnosť

(1) Označovaný komunikát sa klasifikuje obsahovým deskriptorom sex, ak obsahuje kritérium nevhodnosti podľa odsekov 2 až 4.

(2) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, ak obsahuje

a) pornografiu,

b) sexuálnu scénu alebo sexuálne správanie vrátane promiskuitného správania, ktoré sú prezentované formou zábavy,

c) sexuálnu scénu spojenú s prejavom sexuálneho násillia alebo sexuálnou deviáciou.

(3) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahuje explicitne vyobrazenú sexuálnu scénu, ktorá je súčasťou dejovej línie.

(4) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, ak obsahuje zobrazenie sexuálnej scény bez zobrazenia nahoty alebo sexuálneho správania, ktoré je súčasťou dejovej línie.“

Podľa § 6 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Obsahový deskriptor vulgarizmy a prislúchajúca veková vhodnosť

(1) Označovaný komunikát sa klasifikuje obsahovým deskriptorom vulgarizmy, ak obsahuje kritérium nevhodnosti podľa odsekov 2 až 4.

(2) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, ak obsahuje vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gesto, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gesto, ktoré vzhľadom na jeho kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne posolstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine osôb od 18 rokov.

(3) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahuje expresívne vyjadrovanie alebo vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gesto, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gesto, ktoré vzhľadom na jeho kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne posolstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine maloletých od 15 rokov.

(4) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, ak obsahuje expresívne vyjadrovanie, ktoré vzhľadom na jeho kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu jeho spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne posolstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine maloletých od 12 rokov.“

Podľa § 7 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Obsahový deskriptor nahota a prislúchajúca veková vhodnosť

(1) Označovaný komunikát sa klasifikuje obsahovým deskriptorom nahota, ak obsahuje kritérium nevhodnosti podľa odseku 2.

(2) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, ak obsahuje zobrazenie nahoty, ktoré nie je obvyklé v bežnom rodinnom prostredí alebo na verejnosti.“

Podľa § 9 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Spôsob klasifikácie

(1) *Obsah každého označovaného komunikátu sa klasifikuje samostatne. Obsah časti seriálu, série alebo cyklu sa klasifikuje samostatne.*

(2) *Pri klasifikácii sa obsah označovaného komunikátu posudzuje z hľadiska*

a) kontextuálneho výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti v označovanom komunikáte,

b) spôsobu a formy spracovania alebo zobrazenia jednotlivých hodnotiacich kritérií nevhodnosti vzhľadom na charakter a druh označovaného komunikátu a jeho umeleckého, satirického a morálneho posolstva,

c) intenzity a frekvencie výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti v označovanom komunikáte a

d) predchádzajúcej klasifikácie označovaného komunikátu podľa iného akceptovaného systému označovania.

(4) *Klasifikácia označovaného komunikátu sa realizuje s prihliadnutím na priemerného zdravo sa vyvíjajúceho maloletého z príslušnej vekovej skupiny maloletých.“*

Podľa § 10 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Označovanie obsahovým deskriptorom

(1) *Označovaný komunikát klasifikovaný obsahovým deskriptorom*

a) násilie, sa označuje slovom „násilie“, písmenom „N“ alebo piktogramom uvedeným v prílohe pod poradovým číslom 1.,

b) diskriminácia, sa označuje slovom „diskriminácia“, písmenom „D“ alebo piktogramom uvedeným v prílohe pod poradovým číslom 2.,

c) strach, sa označuje slovom „strach“, písmenom „S“ alebo piktogramom uvedeným v prílohe pod poradovým číslom 3.,

d) závislosť, sa označuje slovom „závislosť“, písmenom „Z“ alebo piktogramom uvedeným v prílohe pod poradovým číslom 4.,

e) sex, sa označuje slovom „sex“, písmenom „X“ alebo piktogramom uvedeným v prílohe pod poradovým číslom 5.,

f) vulgarizmy, sa označuje slovom „vulgarizmy“, písmenom „V“ alebo piktogramom uvedeným v prílohe pod poradovým číslom 6.,

g) nahota, sa označuje slovom „nahota“, písmenom „H“ alebo piktogramom uvedeným v prílohe pod poradovým číslom 7.“

Podľa § 11 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Označovanie vekovou vhodnosťou

(1) *Označovaný komunikát klasifikovaný ako nevhodný pre viaceré vekové skupiny maloletých sa označuje vekovou vhodnosťou zodpovedajúcou najvyššej vekovej skupine maloletých.*

(3) *Označovaný komunikát klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov sa označuje číslom 12 červenej farby v bielom poli s červeným ohraničením; piktogram je uvedený v prílohe pod poradovým číslom 9.*

(4) *Označovaný komunikát klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov sa označuje číslom 15 červenej farby v bielom poli s červeným ohraničením; piktogram je uvedený v prílohe pod poradovým číslom 10.“*

Podľa § 14 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Zaraďovanie programov do vysielania televíznej programovej služby

(3) *Program televíznej programovej služby klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov sa zaraďuje do vysielania medzi 20.00 až 06.00 hodinou.“*

Predmet správneho konania

Dňa 16. 2. 2025 v čase o cca 15:46 hod. bol na programovej službe Jednotka odvysielaný program *Tisícročná včela* (2. časť s názvom *Otec*) (ďalej aj „predmetný program“).

Na webovej stránke www.csfd.sk je k seriálu *Tisícročná včela* uvedené nasledovné:

„Cez osudy rozvetvenej rodiny murárskeho majstra Martina Pichandu režisér Juraj Jakubisko zobrazil život liptovských murárov v Hornom Uhorsku od konca 19. po začiatok 20. storočia. Stanete sa svedkami ich putovania za prácou, radostných i tragických udalostí v rodinách, ale aj následkov vojny, či iných politických premien. Fascinujúca rodinná sága na motívy románu Petra Jaroša je divácky najúspešnejšou v histórii domácej tvorby... (oficiálny text distribútora)“

K druhej časti seriálu s názvom *Otec*, ktorá je predmetom tohto správneho konania, sa na uvedenej webovej stránke uvádza nasledovné:

„Najstarší syn Martina Pichandu, Samo, úspešne vyriešil svoj lúboštný problém, keď si na radu tisícročnej včelej matky zo sna "vymuroval" nevestu. Krátko po tomto škandále sa so svojou láskou oženil a zároveň sa vydala aj jeho sestra Kristína. Valent mal väčšie ambície ako jeho súrodenci. Študoval v Prahe právo a po dokončení štúdia sa stal spolumajiteľom Ružomerských garbiarní a zaťom statkára Haderpána, ktorý mu túto "šancu" spolu s dcérou Hermínou ponúkol. Tak sa Valent Pichanda zaradil medzi najbohatších ľudí v kraji. Medzitým Samo, ktorého rodina sa rozrástla, začal pracovať na železnici, kde ho spolupracovníci získali pre myšlienky sociálno-demokratického hnutia. Kristínu postihla tragédia - hora jej vzala muža. Za zvláštnych okolností v tuhej zime roku 1915 sa skončil aj život Martina Pichandu. (RTVS)“

Predmetný program bol označený piktogramom, ktorý ho klasifikoval ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov a piktogramami obsahových deskriptorov sex a vulgarizmy .

Je však možné, že predmetný program obsahoval explicitne vyobrazenú sexuálnu scénu, ktorá je súčasťou dejovej línie, a teda mohol obsahovať kritérium nevhodnosti podľa § 5 ods. 3 vyhlášky č. 328/2023 Z. z. Z uvedenej skutočnosti vyplýva, že obsah predmetného programu mohol naplniť kritériá pre jeho klasifikáciu ako komunikátu nevhodného pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov a klasifikáciu obsahovým deskriptorom sex .

V priebehu trvania predmetného programu neboli zaznamenané žiadne obsahy, ktoré by zadávali dôvod na jeho klasifikáciu ostatnými obsahovými deskriptormi pri klasifikácii komunikátu ako nevhodného pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov , menovite násilie podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 328/2023 Z. z., diskriminácia podľa § 2 ods. 3 vyhlášky č. 328/2023 Z. z., strach podľa § 3 ods. 3 vyhlášky č. 328/2023 Z. z., závislosť podľa § 4 ods. 3 vyhlášky č. 328/2023 Z. z. a vulgarizmy podľa § 6 ods. 3 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.

Z vyššie uvedených dôvodov vzniklo dôvodné podozrenie, že odvysielaním predmetného programu, resp. vyššie uvedenou klasifikáciou predmetného programu, mohlo dôjsť k nesprávnemu uplatneniu vyhlášky č. 328/2023 Z. z. a teda k možnému porušeniu povinnosti ustanovenej v § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z.

Vyjadrenie účastníka konania

Účastník konania vo svojom vyjadrení uviedol, že miniséria *Tisícročná včela*, odvysielaná na programovej službe Jednotka, predstavuje slovenskú adaptáciu románu Petra Jaroša, ktorý

je súčasťou zlatého fondu slovenskej literatúry. Poukázal na to, že kultový film v réžii Juraja Jakubiska získal viacero medzinárodných ocenení, napr. Zlatý Fénix na Medzinárodnom filmovom festivale v Benátkach v roku 1983, a že sága rodu Pichandovcov reflektuje sociálne, politické, kultúrne a národné aspekty života slovenského ľudu od konca 19. storočia po rozpad Rakúsko-Uhorska, a to s prvkami existencializmu, magického realizmu a historického tradicionalizmu. Zdôraznil, že ide o rodinnú kroniku zobrazujúcu život človeka v jeho prirodzenej celistvosti, vrátane radostí, starostí a zvykov dedinského prostredia.

Zároveň účastník konania uviedol, že si je vedomý prítomnosti scén so sexuálnym kontextom, avšak tieto scény nie sú vizuálne explicitné, nezobrazujú detailnú nahotu ani samotný pohlavný akt. Hodnotenie Komisie vníma ako prísne a prudérne v kontexte významného slovenského literárneho diela s morálnym posolstvom, ktoré je súčasťou vzdelávacieho procesu na školách. Podľa účastníka konania ide o ľahkú nahotu bez spoločenskej škodlivosti, ktorá podľa vyhlášky č. 328/2023 Z. z. zodpovedá kategórii „nevhodné do 12 rokov“, a ktorá pripúšťa miernu formu sexualizovaného správania alebo náznakov sexuálneho kontextu za predpokladu, že nie je zobrazený priamo alebo naturalisticky.

Účastník konania ďalej uviedol, že predmetný program je umeleckým dielom a literárnou adaptáciou, reflektujúcou spoločenské, historické a medziľudské vzťahy v kontexte svojej doby, pričom zobrazené sexuálne scény nie sú samoučelné ani použité na pobavenie alebo šokovanie divákov, ale slúžia na vykreslenie psychologického a sociálneho vývoja postáv. Dodal, že program bol vyrobený v roku 1983, v období, keď bolo zobrazenie nahoty a sexuálnych scén počas socialistického režimu zakázané alebo muselo byť spracované umelecky a veľmi decentne. V tomto zmysle označil predmetný program za príklad zobrazenia sexuality v dobových podmienkach, zvýrazňujúc skutočnosť, že predmetný program s témou sexuality pracuje umelecky a symbolicky, no zároveň odvážne a v rámci hraníc, ktoré nesmeli byť prekročené. Tieto scény neboli zobrazené ako prvoplánová erotika, ale ako prirodzená súčasť ľudského bytia, folklórneho kontextu a atmosféry diela, dlhodobo považovaného za kultové.

Účastník konania zároveň poukázal na to, že predmetný program bol v minulosti opakovane vysielaný s klasifikáciou „nevhodný pre maloletých do 12 rokov“. Od zavedenia jednotného systému označovania v roku 2001 bol program odvysielaný desaťkrát s touto klasifikáciou (2001, 2003, 2004, 2010, 2012, 2013, 2015, 2023, 2024, 2025, v rôznom rozmedzí časov – od 14:00 hod. do 18:20 hod.), pričom od roku 2024 bol k uvedenému piktogramu vekovej vhodnosti doplnený deskriptor sex a vulgarizmy.

Účastník konania ďalej uviedol, že po komplexnom posúdení hodnotiacich kritérií dospel k záveru, že prísnejšie označenie programu by nebolo potrebné, účelné a ani zákonné. K prísnejšiemu hodnoteniu programov by mohol pristúpiť, ale prísnejšie označenie predmetného programu by podľa jeho názoru znamenalo porušenie vyhlášky č. 328/2023 Z. z. a zákona č. 264/2022 Z. z. a viedlo by aj k poškodzovaniu účastníka konania. Účastník konania poukazuje najmä na komplikácie pri programovom zložení vysielania programovej služby (so zdôraznením niekoľkoročného bezproblémového vysielania predmetného programu), porušenie ďalších zákonných povinností, poslania, účelu a postavenia účastníka konania, ktorý plní množstvo ďalších povinností vo vzťahu k obsahu vysielania, pričom plnenie jednotlivých povinností sa navzájom ovplyvňuje.

Účastník konania v tejto súvislosti uviedol, že v žiadnom prípade nespochybňuje účel právnej úpravy a nezľahčuje nutnosť dodržiavania ustanovení právnych predpisov, ani účel a činnosť Komisie a Rady pre mediálne služby. Poukázal však na vysokú mieru náročnosti a zodpovednosti spojenú s plnením povinností verejnoprávneho vysielateľa v oblasti vysielania.

Účastník konania ďalej uviedol, že expresívne jazykové prejavy použité v programe, vzhľadom na jeho charakter a zasadenie do historického obdobia, považuje za vhodne použité a v súlade s § 6 ods. 4

vyhlášky č. 328/2023 Z. z. Ide o nadávky alebo hrubší jazyk, avšak nie v najhrubšej forme, ktorý bol vzhľadom na formu spracovania primeraný vekovej skupine maloletých od 12 rokov.

Účastník konania ďalej zdôraznil, že po posúdení všetkých faktorov a s prihliadnutím na charakter a druh diela, jeho umelecké a morálne posolstvo, intenzitu a frekvenciu sporných scén, dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu ustanovenia § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z.

Na základe uvedených skutočností má účastník konania za to, že odvysielaním predmetného programu nedošlo k porušeniu ustanovenia § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z., a preto navrhol, aby Komisia správne konanie č. 0019/SKI/2025 podľa § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. zastavila, pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Právne posúdenie veci

Účastník konania uvádza, že hodnotenie Komisie považuje za prudérne a veľmi prísne (teda dôvodné podozrenie Komisie, že predmetný program mal byť klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov). Komisia však zdôrazňuje, že v danej veci nejde o otázku prudérnosti, ale o preskúmavanie kritérií nevhodnosti v hraničnom a vysoko špecifickom prípade. Ide zároveň o aplikáciu nového právneho predpisu v oblasti ochrany maloletých, t. j. vyhlášky č. 328/2023 Z. z., v rámci ktorej sú kritériá nevhodnosti definované odlišne než v predchádzajúcej vyhláške č. 589/2007 Z. z. Nová zákonná úprava môže, všeobecne vzaté, meniť a často aj mení zaužívané pravidlá – v tomto prípade kritériá nevhodnosti podľa Jednotného systému označovania (ďalej len „JSO“) – a na jej základe môže byť aj dlhodobo zaužívané konanie upravené odlišne, prípadne úplne zakázané.

Komisia pri začatí správneho konania nemá a ani nemôže mať definitívny názor na vec, resp. na skutočnosť, či k porušeniu ustanovenia § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. došlo alebo nie. Samotné začatie správneho konania nepredstavuje vyjadrenie názoru Komisie, ale len konštatovanie existencie dôvodného podozrenia, že mohlo dôjsť k porušeniu zákona. Preto sa v uznesení v rámci oznámenia o začatí správneho konania používajú formulácie „mohlo dôjsť k porušeniu zákona“ alebo „možné porušenie ustanovenia“. Úlohou správneho konania je následne zistiť, či k porušeniu zákona skutočne došlo. Právne záväzný a preskúmateľný názor Komisie je obsiahnutý až v samotnom rozhodnutí o prípadnom porušení zákona, proti ktorému je možné podať správnu žalobu na súd, ako to vyplýva aj z poučenia, ktoré Komisia uvádza v závere každého svojho rozhodnutia.

Posúdenie predmetného programu z hľadiska obsahového deskriptora sex a prislúchajúcej vekovej vhodnosti

Podľa § 5 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Obsahový deskriptor sex a prislúchajúca veková vhodnosť

(1) Označovaný komunikát sa klasifikuje obsahovým deskriptorom sex, ak obsahuje kritérium nevhodnosti podľa odsekov 2 až 4.

(2) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, ak obsahuje

a) pornografiu,

b) sexuálnu scénu alebo sexuálne správanie vrátane promiskuitného správania, ktoré sú prezentované formou zábavy,

c) sexuálnu scénu spojenú s prejavom sexuálneho násillia alebo sexuálnou deviáciou.

(3) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahuje explicitne vyobrazenú sexuálnu scénu, ktorá je súčasťou dejovej línie.

(4) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, ak obsahuje zobrazenie sexuálnej scény bez zobrazenia nahoty alebo sexuálneho správania, ktoré je súčasťou dejovej línie.“

Jazykový výklad ustanovenia § 5 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.

Pri posudzovaní predmetného programu z hľadiska obsahového deskriptora sex a prislúchajúcej vekovej vhodnosti vznikol rozpor medzi kritériami nevhodnosti, pre ktoré by mal byť predmetný program klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov podľa § 5 ods. 4 vyhlášky č. 328/2023 Z. z. alebo ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov podľa § 5 ods. 3 vyhlášky č. 328/2023 Z. z. Z tohto dôvodu je nevyhnutné pristúpiť k výkladu príslušných ustanovení, a to najskôr z hľadiska jazykového výkladu.

V § 5 ods. 3 vyhlášky č. 328/2023 Z. z. je uvedené, že označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, **ak obsahuje explicitne vyobrazenú sexuálnu scénu, ktorá je súčasťou dejovej línie.**

Sloveso „obsahuje“ predstavuje základnú podmienku klasifikácie. Z jazykového hľadiska vyjadruje faktické zahrnutie určitého obsahu (explicitne vyobrazenej sexuálnej scény, ktorá je súčasťou dejovej línie) do celku (označovaného komunikátu), teda, že daný prvok je reálne prítomný v označovanom komunikáte a má identifikovateľnú podobu. Nevyžaduje sa, aby tento prvok tvoril dominantnú časť diela, ale postačuje, že je v označovanom komunikáte zjavne rozpoznateľný a nie zanedbateľný. Podľa dôvodovej správy k vyhláške č. 328/2023 Z. z.: „V návrhu vyhlášky sa vo vzťahu k nevhodnému obsahu v označovanom komunikáte používajú pojmy "zobrazuje" a "obsahuje", pričom sa môže zdať že ide o nejednotnosť a chybu z hľadiska legislatívnej techniky. Tieto pojmy sú však takto rozdielne na rôznych miestach vyhlášky používané zámerne, keďže v audiovizuálnom diele nemusí byť všetko explicitne zobrazené ale môže v ňom byť obsiahnuté aj nepriamo, použitím rôznych nástrojov a techník audiovizuálneho umenia. Príkladom môže byť napr. že komunikát obsahuje týranie zvieratá. Na to, aby boli vyvolané negatívne následky na psychiku detského diváka nie je potrebné aby sa naturalisticky a explicitne toto týranie zobrazilo, postačí, ak to bude naznačovať menej detailný záber, zvuky, zobrazia sa následky týrania, bude to obsahom komunikácie postáv, podfarbí to emotívna hudba a pod. Ďalším príkladom je obsiahnutie agresívnej živej bytosti alebo predmetu, ktoré môžu u detí vyvolať strach. Bytosť alebo vec sama osebe nemusí byť strašidelná, dokonca vôbec nemusí byť zobrazená alebo ju možno vidieť len sčasti, no navodením atmosféry, tmavšej scény, sugestívnej hudby, krikom hlavných postáv, strihom a pod. môže byť výsledný efekt pre dieťa strašidelný. Preto, ak sa vyžaduje, aby bolo niečo v označovanom komunikáte výslovne zobrazené, používa sa pojem "zobrazenie", ak stačí, že je to obsiahnuté a môže ale nemusí to byť explicitne ukázané na obraze, používa sa pojem "obsahuje".“ Z uvedeného vyplýva, že pojem „obsahuje“ nezahŕňa len priamu vizuálnu prítomnosť daného obsahu v označovanom komunikáte, ale aj zvukové, verbálne alebo kontextové prejavy, pokiaľ tieto naznačujú prítomnosť tohto obsahu, t. j. v tomto prípade explicitne vyobrazenej sexuálnej scény, ktorá je súčasťou dejovej línie.

Príslovka „explicitne“ má pri výklade daného ustanovenia zásadný význam, pretože určuje stupeň zreteľnosti a priameho zobrazenia. Podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka A – G, H – L, M – N, O – Pn z r. 2006, 2011, 2015, 2021 (ďalej len „SSSJ“) sa slovo „explicitný“, resp. „explicitné“, používa vo význame vyjadrený (slovne) tak, že má iba jeden význam al. zmysel, jednoznačne zrozumiteľný a jasný; výslovný. SSSJ zároveň uvádza niekoľko príkladov použitia tohto slova: *explicitné definovanie problému; e. rozbor úlohy; podať explicitnejší opis; Básnická skratka mu dovolí básnicky vysloviť city, ktoré by explicitným vyjadrením stratili na pôsobnosti.* Na rozdiel od implicitného alebo naznačeného zobrazenia ide o priame, konkrétne, výslovné a vizuálne jasné znázornenie sexuálneho aktu, resp. sexuálnej scény. Výraz „explicitne“ teda označuje jednoznačne zrozumiteľnú a jasnú, výslovnú – vizuálnu alebo zvukovú – prezentáciu sexuálnej scény, ktorá neumožňuje dvojaký výklad

a nenecháva priestor na domýšľanie, t. j. vylučuje akékoľvek nepriame, len naznačené alebo symbolické zobrazenie. Vo všeobecnosti sa môže „explicitnosťou“ rozumieť aj zobrazenie nahoty v sexuálnom kontexte (napr. zobrazenie intímnych partií).

Prídavné meno „vyobrazená“, v celistvosti pojem „explicitne vyobrazená“, nadväzuje na pojem explicitnosti a vzťahuje sa na vizuálne alebo audiovizuálne znázornenie sexuálnej scény. Podľa Synonymického slovníka slovenčiny z roku 2004 (ďalej len „SSS“) je možné za synonymá slovesa „vyobrazíť“ považovať sloveso „podať“ v zmysle *ústne al. písomne sa vyjadriť o niečom pred verejnosťou*, konkrétne *vyobrazíť, zobraziť, stvárniť (geograficky, maľbou al. umeleckými prostriedkami): umelec dobre vyobrazil, zobrazil charakter prírody* a takisto aj sloveso „zobraziť“ v zmysle *predstaviť obraz skutočnosti al. subjektívnej predstavy (graficky, maľbou, fotograficky al. rozličnými umeleckými prostriedkami)*, konkrétne *vyobrazíť, zachytiť: zobraziť, vyobrazíť terén na mape; obraz zachycuje podtatranskú krajinu*. Tento pojem jazykovo teda odkazuje na vonkajšiu, vizuálne sprostredkovanú formu podania alebo zobrazenia sexuálnej scény. Môže ísť o činnosť postáv, ich gestá, pohyby, vizuálne kompozície či fyzický kontakt, ktorý jednoznačne vyjadruje sexuálny charakter scény. Komisia je toho názoru, že podmienka „explicitnosti vyobrazenia“ v tomto prípade, a to do istej miery, prekonáva vysvetlenie uvedené v dôvodovej správe k vyhláške č. 328/2023 Z. z. k pojmu „obsahuje“, podľa ktorého, ak komunikát obsahuje konkrétny obsah, nemusí ísť o explicitné zobrazenie, ale tento obsah môže byť obsiahnutý aj nepriamo, použitím rôznych nástrojov a techník audiovizuálneho umenia. Pojem „explicitne vyobrazená“ tak vylučuje len slovný alebo symbolický opis, keďže vyžaduje vizuálne zobrazenie daného obsahu, t. j. sexuálnej scény. Podstatou „vyobrazenia“ je teda akt vizuálneho znázornenia prostredníctvom obrazu alebo záberu.

Pojem „sexuálna scéna“ predstavuje jadrový pojem predmetného ustanovenia a je potrebné odlíšiť ho od pojmu „sexuálne správanie“. Podľa Slovníka cudzích slov z roku 2005 (ďalej len „SCS“) sa slovo „sexuálny“ používa vo význame *týkajúci sa sexu, pohlavný: s. život; s-e otázky; s-a výchova zameraná na utváranie normálnych vzťahov medzi pohlaviami; s-a psychológia, biológia; odb. s-e znaky; s. styk; s-a selekcia pohlavný výber ako biologický vývinový činiteľ; s-a agresivita; s-e harašenie trochu iron. sexual harassment*. Podľa SSS je slovo „sexuálny“ synonymom slova „pohlavný“. Podľa SCS sa kmeň slova „sex-“ (v zloženinách prvá časť s významom) používa vo význame *1. sexuálne príťažlivý: sexsymbol, 2. zameraný na sexuálne správanie, praktiky: sexturizmus; sexshop* a slovo „sex“ vo význame *1. pohlavný pud; pohlavie; súbor javov súvisiacich so vzťahmi medzi pohlaviami, 2. pohlavné, sexuálne vzťahy; pohlavný život*. Je možné dôvodne predpokladať, že pojem „sexuálna scéna“ obsiahnutý v § 5 vyhlášky č. 328/2023 Z. z. nemožno vykladať výlučne ako scénu zobrazujúcu pohlavný styk. Predmetný právny predpis totiž obsahuje aj samostatný pojem „sexuálne správanie“, ktorý predstavuje menej intenzívnu formu zobrazenia sexuality. Okrem toho, význam slov „sexuálny“ a „sex“ je vo všeobecnosti širší než samotný pohlavný akt, keďže zahŕňa aj iné formy sexuálneho konania, resp. sexuálnych aktov. Podľa názoru Komisie, pojem „sexuálna scéna“ sa teda z jazykového hľadiska vzťahuje na dramatický alebo filmový úsek (scénu), ktorý obsahuje samotný sexuálny akt, teda najmä situáciu, v ktorej dochádza k súloži, resp. pohlavnému styku, alebo aj k orálnemu sexu či inému sexuálnemu aktu, t. j. intenzívnejšej sexuálnej aktivite medzi postavami. Ide o scénu, v ktorej sa sexuálny akt deje priamo pred zrakom diváka, či už v úplnej, alebo skrátenej, ale zreteľne rozpoznateľnej forme. Môže ísť o vizuálne znázornenie priebehu pohlavného styku, fyzickej penetrácie, alebo iného jednoznačne sexuálneho aktu medzi dvoma alebo viacerými postavami.

Pri jazykovom výklade je však potrebné formuláciu „explicitne vyobrazenu sexuálnu scénu“ posudzovať aj ako celok, nie len ako súčet jednotlivých pojmov, pretože až ich vzájomná kombinácia určuje materiálny rozsah predmetného ustanovenia. Uvedená formulácia vyjadruje požiadavku na priame, zreteľné a vizuálne identifikovateľné zachytenie samotného sexuálneho aktu alebo jeho jednoznačného priebehu, tak, aby divák nemal pochybnosť o tom, že sleduje sexuálny akt. Explicitne vyobrazená sexuálna scéna však môže byť aj scéna bez prítomnosti nahoty v sexuálnom kontexte,

ak je natoľko intenzívna, že komunikát, ktorý ju obsahuje, nemožno klasifikovať ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov.

Formulácia „ktorá je súčasťou dejovej línie“ predstavuje podmienku, ktorá obmedzuje použitie daného obsahového deskriptora z hľadiska prislúchajúcej vekovej vhodnosti. Formulácia „ktoré je súčasťou“ vyjadruje väzbu na celkový dej diela, teda sexuálna scéna nesmie mať samoučelný charakter, ale musí plniť funkciu v rámci príbehu, deja, rozprávania. Tým sa zabezpečuje, že explicitnosť vyobrazenia sexuálnej scény je dramaturgicky a umelecky odôvodnená. Pojem „dejová línia“ označuje súvislý sled udalostí, ktoré vytvárajú dramatickú štruktúru diela, ide teda o jadro príbehu, prostredníctvom ktorého sa rozvíja konflikt, vývoj postáv alebo myšlienkový zámer tvorcu.

V § 5 ods. 4 vyhlášky č. 328/2023 Z. z. je uvedené, že označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, **ak obsahuje zobrazenie sexuálnej scény bez zobrazenia nahoty alebo sexuálneho správania, ktoré je súčasťou dejovej línie.**

Zo štrukturálneho hľadiska je potrebné uviesť, že predmetné ustanovenie obsahuje dve samostatné a významovo odlišné formy znázornenia sexuality. Ide konkrétne o zobrazenie sexuálnej scény bez zobrazenia nahoty a zobrazenie sexuálneho správania, ktoré je súčasťou dejovej línie.

Jazykový výklad k pojmom „obsahuje“ a „sexuálna scéna“ je uvedený vyššie.

Pri jazykovom výklade je potrebné osobitne zdôrazniť rozdiel medzi pojmami „zobrazenie sexuálnej scény“ a „explicitne vyobrazená sexuálna scéna“, ktoré sú vo vyhláške č. 328/2023 Z. z. použité odlišne. Skutočnosť, že zákonodarca použil dva rôzne pojmy, nemožno považovať za náhodnú, ale za vedomý legislatívny zámer, z ktorého vyplýva, že tieto výrazy majú odlišný významový obsah a úroveň intenzity stvárnenia sexuálnej scény v označovanom komunikáte.

Podľa Krátkeho slovníka slovenského jazyka 4 z roku 2003 (ďalej len „KSSS“) sa slovo „zobraziť“, resp. „zobrazovať“, používa vo význame *umelecky, graficky znázorniť: z. krajinu; z. postavy (v hre, románe ap.) stvárniť; terén z-ený na mape*. Zo znenia dôvodovej správy k vyhláške č. 328/2023 Z. z. vyplýva, že vo vyhláške č. 328/2023 Z. z. sa vo vzťahu k nevhodnému obsahu v označovanom komunikáte používajú dva rozdielne pojmy „zobrazuje“ a „obsahuje“. Tieto pojmy sú použité zámerne, *„keďže v audiovizuálnom diele nemusí byť všetko explicitne zobrazené ale môže v ňom byť obsiahnuté aj nepriamo, použitím rôznych nástrojov a techník audiovizuálneho umenia... preto, ak sa vyžaduje, aby bolo niečo v označovanom komunikáte výslovne zobrazené, používa sa pojem "zobrazenie", ak stačí, že je to obsiahnuté a môže ale nemusí to byť explicitne ukázané na obraze, používa sa pojem "obsahuje".“* Z uvedeného možno vyvodiť záver, že pojem „zobrazenie“ v kontexte vyhlášky č. 328/2023 Z. z. označuje výslovné a explicitné vizuálne sprostredkovanie určitého obsahu, s podmienkou jeho priameho vizuálneho zachytenia, t. j. ide o prípady, keď je daný obsah zobrazený, resp. priamo ukázaný na obraze.

Formulácia „bez zobrazenia nahoty“ predstavuje negatívne vymedzenie obsahu, teda stanovuje hranicu prípustnosti v rámci klasifikácie označovaného komunikátu ako nevhodného pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov. Z jazykového hľadiska sa javí, že zákonodarca v tomto prípade výslovne určuje, že akákoľvek forma nahoty – či už úplnej alebo čiastočnej – v kontexte sexuálnej scény nesmie byť v označovanom komunikáte vizuálne zobrazená, inak musí byť označovaný komunikát klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov. Z dôvodovej správy však vyplýva, že obsahový deskriptor nahota v rámci vyhlášky č. 328/2023 Z. z. existuje ako *„samostatný deskriptor, ktorý má pokryť tie obsahy, v ktorých je síce zobrazená nahota, ale bez sexuálneho kontextu“*, pričom to neznamena, že ide o každú nahotu, ale len o takú, ktorá nie je bežná v rodinnom živote a na verejnosti a zároveň by mohla vyprovokovať predčasnú sexualizáciu. Podľa SSSJ sa slovo „nahota“ používa vo význame *úplná obnaženosť ľudského tela a jeho intímnych častí, holost': ženská,*

mužská n.; hanblivo skrývať svoju nahotu; Zostupovali do vody, pomaly si prestali uvedomovať svoju nahotu. [L. Ballek, prípadne znázorňovanie, zobrazovanie nahých ľudských tiel, často s erotickým obsahom: film obsahujúci priveľa nahoty; boj proti nahote v dennej tlači; Ľudia sú alergickejší na nahotu v reklame. [Sme 2004]. Pri nahote v kontexte sexuálnej scény sa jedná o obsah, v ktorom sú vizuálne znázornené odhalené časti ľudského tela bežne spájané so sexualitou, teda intímne partie, najmä genitálie, ženské prsia alebo zadok, a to spôsobom, ktorý môže mať erotický, sexuálny alebo vizuálne podnecujúci charakter. Je potrebné znova zdôrazniť, že zobrazenie nahoty v nesexuálnom kontexte je upravené v § 7 vyhlášky č. 328/2023 Z. z., z čoho vyplýva, že tento pojem v kontexte § 5 ods. 4 vyhlášky č. 328/2023 Z. z. sa nevzťahuje na bežné situácie, kde odhalenie tela nie je motivované sexualitou, ale výlučne na také zobrazenia, ktoré majú sexuálny význam. Z hľadiska jazykového výkladu teda formulácia „bez zobrazenia nahoty“ znamená, že v rámci sexuálnej scény by sa nemal vizuálne objaviť žiadny telesný prvok, ktorý by bolo možné jednoznačne identifikovať ako sexuálne exponovaný, t. j. najmä intímne partie postáv, avšak s prihliadnutím aj na intenzitu prípadného zobrazenia nahoty v rámci sexuálnej scény.

Pojem „sexuálne správanie“ predstavuje samostatnú kategóriu znázornenia sexuality s nižšou mierou explicitnosti, než akú má pojem „sexuálna scéna“. Jazykovo i vecne ide o označenie prejavov, gest, fyzického alebo verbálneho konania, ktoré má sexuálny význam alebo podtón, avšak nepredstavuje sexuálny akt ani jeho vizuálne znázornenie. Z hľadiska jazykového významu ide o správanie postáv, ktoré signalizuje alebo naznačuje sexuálnu motiváciu, túžbu či vzájomnú náklonnosť, bez toho, aby došlo k samotnému sexuálnemu aktu. Ide napr. o vášnivé bozkávanie, bozkávanie krku a intímnych partií, ležanie jednej nahej postavy na druhej nahej postave alebo vzdychanie v kontexte sexuálneho vzrušenia. Za sexuálne správanie nemôžeme považovať bežné prejavy náklonnosti, ktoré sú bežné na verejnosti, z čoho vyplýva, že sexuálne správanie je intimita takého charakteru, ktorá už za bežných okolností nie je prípustná na verejnosti. Zároveň je možné konštatovať, že dopadom na diváka ide o mierne menej intenzívny obsah ako v prípade sexuálnej scény.

Teleologický výklad ustanovenia § 5 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.

Okrem jazykového výkladu je pri posudzovaní predmetného programu potrebné pristúpiť aj k teleologickému výkladu ustanovenia § 5 vyhlášky č. 328/2023 Z. z., najmä so zreteľom na jej obsah, zmysel a účel, resp. na zámer a sledovaný cieľ zákonodarcu pri tvorbe predmetnej právnej normy.

Z nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 341/07 vyplýva: „V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.“

Podľa dôvodovej správy k vyhláške č. 328/2023 Z. z.: „Podľa miery nevhodnosti sexuálnych scén pre maloletého diváka rozlišuje vyhláška tri úrovne nevhodnosti takéhoto obsahu, a to pre maloletých do 18, 15 a 12 rokov.“

Na základe vyššie uvedeného je pri výklade ustanovenia § 5 vyhlášky č. 328/2023 Z. z. potrebné vychádzať zo skutočnosti, že vyhláška č. 328/2023 Z. z. systematicky rozlišuje tri úrovne nevhodnosti sexuálneho obsahu, a to podľa úrovne jeho explicitnosti a intenzity zobrazenia. Tieto tri úrovne zodpovedajú vekovým kategóriám maloletých – do 12, do 15 a do 18 rokov – pričom každá z nich predstavuje samostatný stupeň ochrany maloletého diváka. Hoci v tomto správnom konaní je spornou otázkou predovšetkým určenie hranice medzi kategóriami vekovej vhodnosti do 12 rokov

a do 15 rokov, pre riadne posúdenie veci je potrebné vnímať ustanovenie v jeho celku, teda so zohľadnením všetkých troch úrovní klasifikácie. Takýto komplexný pohľad umožňuje presnejšie určiť úroveň intenzity, ktorá zodpovedá jednotlivým kategóriám vekovej vhodnosti, a tým aj správne zaradiť predmetný program.

Označovaný komunikát klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov predstavuje najnižší stupeň intenzity zobrazenia sexuálneho obsahu. Do tejto kategórie zaraďujeme komunikáty, ktoré obsahujú zobrazenie sexuálnej scény bez zobrazenia nahoty alebo sexuálneho správania, ktoré je súčasťou dejovej línie. Ide teda o neexplicitné alebo naznačené formy znázornenia sexuality, avšak bez priameho vizuálneho zobrazenia pohlavného aktu či nahoty.

Označovaný komunikát klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov predstavuje stredný stupeň intenzity zobrazenia sexuálneho obsahu. Do tejto kategórie zaraďujeme komunikáty, ktoré obsahujú explicitne vyobrazenú sexuálnu scénu, ktorá je súčasťou dejovej línie. Na rozdiel od predchádzajúcej kategórie ide už o priame vizuálne zobrazenie sexuálneho aktu, teda o scény, v ktorých dochádza k jednoznačne rozpoznateľnému priebehu pohlavného styku. Explicitnosť spočíva v tom, že divák jasne vníma sexuálny charakter scény, aj keď zobrazenie zostáva v hraniciach dramatického kontextu.

Je potrebné dodať, že komunikáty klasifikované ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 12 a do 15 rokov sa vzťahujú na zobrazenia prirodzenej, spoločensky bežnej a akceptovanej sexuality, ktorá sa prejavuje v rámci štandardných medziľudských vzťahov a bez významných odchýlok od spoločenských noriem. V oboch prípadoch ide o znázornenie sexuality v jej všeobecne prijateľnej podobe.

Označovaný komunikát klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov predstavuje najvyšší stupeň intenzity zobrazenia sexuálneho obsahu. Do tejto kategórie zaraďujeme komunikáty, ktoré obsahujú pornografiu, sexuálnu scénu alebo sexuálne správanie vrátane promiskuitného správania, ktoré sú prezentované formou zábavy, alebo sexuálnu scénu spojenú s prejavom sexuálneho násillia alebo sexuálnou deviáciou. Ide teda o explicitné, detailné a extrémne formy zobrazenia sexuality, napr. zobrazenie deviantných sexuálnych preferencií abnormalít, odchýlok a úchylok. Na rozdiel od nižších kategórií už vyhláška č. 328/2023 Z. z. v tomto prípade nepodmieňuje zobrazenie sexuality tým, že musí byť súčasťou dejovej línie, čo znamená, že komunikát môže obsahovať aj samoučelné, šokujúce alebo eroticky zamerané sexuálne scény, prípadne scény určené na sexuálne účely, ktoré nemajú dramatickú funkciu.

Posúdenie scén so sexuálnym obsahom v predmetnom programe

Na základe uvedeného Komisia pristúpila k posúdeniu jednotlivých scén zobrazujúcich sexuálne správanie a sexuálnych scén obsiahnutých v predmetnom programe.

Ad 1) Predmetný program, okrem iného, obsahoval nasledovné scény:

V čase od cca **15:48:43** do cca **15:48:46** (v trvaní cca 3 sekundy) – V obraze. Valent Pichanda sa snaží pritiahnuť si k sebe Hanku, ktorú by chcel bozkávať. Hanka nechce a Valenta odtláča. V jednej chvíli stoja obaja v tesnej blízkosti tvármi k sebe a Valent vyhrnie Hanke košeľu do úrovni prs (v zábere je vidieť kúsok nahej kože, bez zobrazenia poprsia). Ich telá vzápätí narazia o poličku, z ktorej popadajú úle. Mužský hlas mimo obraz vraví, že Valentove ľúbostné pletky nečakane prekazili oslavu narodenín.

V čase od cca **15:49:54** do cca **15:49:59** (v trvaní cca 5 sekúnd) – Mužský hlas vraví, že Hanka žiarli a Valenta si chce udržať za každú cenu. V obraze Valent a Hanka. Valent vášnivo pokladá Hanku na trávnu, leží na nej a bozkáva ju na krk. Kamera ich sníma od pásu nahor. Obaja sú oblečení. Hanke

popri vášnivom bozkávaní skĺzne ramienko na tielku (bez zobrazenia intímnych častí). Po chvíli sa Valent otočí na chrbát a Hanka leží na ňom. Pár sa prevaľuje po tráve a bozkáva sa.

V čase od cca **15:54:18** do cca **15:54:42** (v trvaní cca 24 sekúnd) – Hanka beží po vonku, všade je sneh. Valent uteká za ňou. Hanka mu vraví, že ak ju nechytí, už nikdy ho nebude chcieť. Valent ju dobehne a pritiahne si ju k sebe. Hanka sa mu vytrhne a schová sa za konár na strome. Valent ostane stáť na druhej strane konára, popíja z fľaše alkohol. Hanka chce vedieť, prečo jej Valent nepísal. Valent k nej opäť príbehne a pritísne si ju k sebe. Hanka chce, aby sa jej priznal, že má inú. Valent tvrdí, že nemá, násťročiu pobozká Hanku na ústa a zvalí ju na zem do snehu. Hanka vykrikuje od bolesti. Leží na zemi, Valent je na nej a chce, aby ho Hanka bozkávala. Vraví: „*Pobozkaj ma, no, čo je, už ma neľúbíš?*“ Prestrih. Záber na Valenta, ako vyhrnie Hanke sukňu (pod ňou má oblečené pančuchy/podvázky). Hanka chce, aby jej dal pokoj a sadne si. Valent sa nevzdáva a začne ju bozkávať na krk. Valent vraví: „*Nó, Hanka.*“ Hanka (prežehná sa): „*No tak dobre, ale chytro, lebo mi je strašná zima.*“ Po týchto slovách si ľahne na chrbát. Valent si na ňu ľahne, Hanka má roztiahnuté nohy a zrolované pančuchy/podvázky do polky stehien. Valent vzrušene hovorí: „*Bože, ty si krásna.*“ Prestrih. Záber na pár ležiaci v snehu. Padá na nich drevený plot. Vzápätí cez plot prebehne Belányi na koni.

V čase od cca **15:58:16** do cca **15:58:53** (v trvaní cca 37 sekúnd) – Kristína varí halušky. Prichádza Matej, objíma ju, vezme do náruče a preniesie do izby, kde ju hodí na posteľ. Ľahne si na ňu a vraví, že musia mať dieťa. Dychčí, chytá ju po tele a snaží sa ju bozkať na krk. Popri tom vraví, že je u nich smutno. Kristína: „*Matej, vieš, že to nejde.*“ Matej stále dychčí, bozkáva ju na krk. Kristína navrhne, aby si zobrali cudzie dieťa. Matej nesúhlasí, chce mať iba svoje. Celým telom zavalí Kristínu, dychčí, bozkáva ju na krk. Kristína ho od seba odtisne. Zrazu si všimnú, že vo dverách stojí Julova žena Matilda a chce vedieť, či niekde nevideli jej muža.

Obsahom vyššie uvedených scén sú prejavy vzájomnej romantickej náklonnosti, túžby a citovej blízkosti postáv, ako aj fyzické zbližovanie či výmena intímností medzi postavami, ktoré zostáva v hraniciach bežného, prirodzeného zobrazenia sexuality (napr. *Valent pritísne Hanku k sebe a leží na nej, Matej hodí Kristínu na posteľ, alebo postavy sa vzájomne bozkávajú na pery alebo na krk*). V prípade troch scén ide o situácie, ktoré síce naznačujú smerovanie k sexuálnemu aktu, zrejme pohlavnému styku, avšak dejovo sú ukončené alebo prerušené pred samotným sexuálnym aktom (napr. *Valent a Hanka narazia o poličku, z ktorej popadajú úle, v inej scéne na nich padá drevený plot, alebo Kristína a Matej si zrazu všimnú, že vo dverách stojí Julova žena Matilda a chce vedieť, či niekde nevideli jej muža*). V záberoch je v krátkosti zobrazená nahota, avšak bez odhalenia intímnych partií (napr. *Valent vyhrnie Hanke košeľu do úrovni prs, pričom v zábere je vidieť kúsok nahej kože, bez zobrazenia poprsia, Hanke popri vášnivom bozkávaní skĺzne ramienko na tielku, alebo Valent vyhrnie Hanke sukňu, pod ktorou má oblečené pančuchy/podvázky*).

Vychádzajúc z posúdenia jednotlivých scén, Komisia dospela k záveru, že uvedené scény zobrazovali sexuálne správanie, ktoré bolo súčasťou dejovej línie, bez zobrazenia nahoty v sexuálnom kontexte, z čoho vyplýva, že intenzita uvedených obsahov je primeraná vekovej skupine maloletých do 12 rokov podľa § 5 ods. 4 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.

Ad 2) Predmetný program ďalej obsahoval nasledovné scény:

V čase od cca **16:05:33** do cca **16:05:39** (v trvaní cca 6 sekúnd) – Linda si pri čítaní listu sadne Valentovi na kolená. Valent sa nakloní a zubami sa opakovane snaží pootvoriť Lindinu košeľu. V jednej chvíli je v zábere Lindin nahý prsník. Následne Linda číta záver listu, kde sa píše, že Valenta pozdravuje aj Hanka. Valent Linde tvrdí, že Hanka je jeho šesťročná neter. Linda vie, že klame, ale hnevá sa iba na oko.

V čase od cca **16:05:53** do cca **16:06:21** (v trvaní cca 28 sekúnd) – Valent a Linda stoja uprostred izby v tesnom objatí. Valent má v jednej ruke pohár. Obaja majú oblečené biele košele (kamera ich sníma

od pása nahor). Pár sa pomaly otáča okolo vlastnej osi, pričom Valent bozkáva Lindu na ústa a vyzlieka jej košeľu tak, že sa jej odhalí chrbát (kamera sníma časť chrbta). Valent položí pohár, pozrie sa na Lindu (pár je otočený z profilu, Valentove oči smerujú do oblasti Lindinej hrude, bez zobrazenia prsníkov) a povie: „Bože, ty si krásna.“ Pár sa začína vášnivo bozkávať. Prestrih. Lindina ruka hladí bustu, ktorá má klaunovskú čiapku. Počúť, ako Linda vzdychá. Prestrih. Kamera sníma pár od ramien nahor. Linda má zatvorené oči, prehýba sa mierne dozadu a vzdychá. Pravdepodobne je opretá o nejaký nábytok/stôl za sebou. Valent sa perami posúva cez krk až k pravému prsníku. Po chvíli sa odtiahne. Kamera sníma vzdychajúcu Lindu s odhalenými prsníkmi, zatvorenými očami. Valent si vzápätí pritiahne Lindu do tesnej blízkosti (kamera ich opäť sníma od ramien nahor), bozkáva ju na krk, Linda je opretá o Valentovo rameno s tvárou obrátenou k obrazovke, stále vzdychá a šepká: „Jemnejši, jemnejši.“ Prestrih. Záber na Lindinu ruku na buste, ktorá sa hýbe do rytmu, pričom počúť Lindino vzdychanie.

V čase od cca **16:25:42** do cca **16:26:40** (v trvaní cca 58 sekúnd) – Hermína dolieva Valentovi do pohára víno. Valent chce vedieť, či ho Hermína chce opiť. Tvrdí jej, že znesie veľa. Hermína sa zvalí na posteľ, leží na chrbte, kope nohami ako dieťa a vraví, že ešte uvidia, či je Valent muž. Valent jej nadvihne kúsok sukne a pýta sa, či ho chce zvädzať sukničkami a čipkami a skočí za ňou na posteľ. Hermína sa smeje a potvrdzuje, že ho chce zvädzať. Postaví sa, začne ho biť poduškou a roztopašne vraví: „No, tak pod!“ Valent sa bráni úderom a stiahne ju do náručia chrbtom k sebe a popri tom hovorí: „Tak, ukáž koľko je na tebe zo ženy!“ Hermína vykrikuje a zakričí: „Pusť ma!“ Hermína kľáči pred Valentom (smerom ku kamere), Valent je v kľaku za ňou a roztrhne jej blúzku tak, že sa Hermíne odhalia oba prsníky. Hermína (rezignovane): „Pusť.“ Schová si tvár do dlaní a hodí sa do perín. Hermína plače. Valent sa ospravedlňuje. Hermína vie, že Valent ju neľúbi, ona jeho má však rada už dávno. Valent si k nej ľahne. Hermína sa posadí (v zábere je časť jej nahých prs). Hermína sa postaví nad Valenta (Valent nie je v zábere). Kamera ju sníma zozadu od pása nahor, hlavu má otočenú dozadu a pozerá sa na Valenta. V zábere je jej nahý chrbát a časť nahého prsníka. Následne kamera sníma Valenta ležiaceho na chrbte a nahé nohy Hermíny stojace v oblasti jeho hrude. Hermíne padajú spodničky na Valentovu hrud'. Valent vraví: „Bože, ty si krásna.“ Hermína sa zohne smerom k Valentovi (kamera sníma iba jej tvár a plecia) a vraví, že sa ho hanbí, keď sa na ňu pozerá. Prestrih. Záber na Valenta. Uvoľňuje si motýlika okolo krku, rozopína si košeľu. Hermína (mimo obraz) šepká: „Zhasni.“ Prestrih. Záber na horiacu sviečku, ktorej zhasína plameň. Prestrih. Záber na Hermínu ako si líha dna chrbát do posteľ (kamera ju sníma od pása nahor, v obraze sú nahé prsníky. Vraví: „Ale, ale ja som ešte nikoho nemala.“ Otočí hlavu nabok a pokrýva si tvár rukou.

Povaha vyššie uvedených scén je obsahovo podobná so scénami uvedenými v prvom bode, keďže zobrazujú prejavy vzájomnej, romantickej náklonnosti, túžby, citovej blízkosti postáv, fyzického zbližovania a výmeny intímností medzi postavami (napr. *Valent sa nakloní a zubami sa opakovane snaží pootvoriť Lindinu košeľu, Valent a Linda sa vášnivo bozkávajú a Linda pri tom vzdychá, Valent Hermíne nadvihne kúsok sukne a pýta sa, či ho chce zvädzať sukničkami a čipkami a skočí za ňou na posteľ, medzi Valentom a Hermínou prebieha krátka, hravá fyzická potýčka a potom spolu ležia na posteli*). V jednej scéne je možné pozorovať, že dej pravdepodobne smeruje k sexuálnemu aktu, zrejme pohlavnému styku, avšak samotný sexuálny akt nie je zobrazený, keďže scéna je ukončená prestrihom na nasledujúcu scénu (*Hermíne padajú spodničky na Valentovu hrud'. Valent vraví: „Bože, ty si krásna.“ Hermína sa zohne smerom k Valentovi (kamera sníma iba jej tvár a plecia) a vraví, že sa ho hanbí, keď sa na ňu pozerá. Prestrih. Záber na Valenta. Uvoľňuje si motýlika okolo krku, rozopína si košeľu. Hermína (mimo obraz) šepká: „Zhasni.“ Prestrih. Záber na horiacu sviečku, ktorej zhasína plameň. Prestrih. Záber na Hermínu ako si líha dna chrbát do posteľ (kamera ju sníma od pása nahor, v obraze sú nahé prsníky. Vraví: „Ale, ale ja som ešte nikoho nemala.“ Otočí hlavu nabok a pokrýva si tvár rukou.*). V záberoch sú zobrazené intímne partie, a to i v sexuálnom kontexte, t. j. ženské prsníky (napr. *v jednej chvíli je v zábere Lindin nahý prsník, kamera sníma vzdychajúcu Lindu s odhalenými prsníkmi, Valent je v kľaku za Hermínou a roztrhne jej blúzku tak, že sa Hermíne odhalia oba prsníky*).

Vychádzajúc z posúdenia jednotlivých scén, Komisia dospela k záveru, že uvedené scény zobrazovali sexuálne správanie, ktoré bolo súčasťou dejovej línie, so zobrazením nahoty v sexuálnom kontexte, z čoho vyplýva, že intenzita uvedených obsahov je primeraná vekovej skupine maloletých do 12 rokov podľa § 5 ods. 4 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.

Ad 3) Predmetný program ďalej obsahoval nasledovnú scénu:

V čase od cca **15:50:12** do cca **15:50:20** (v trvaní cca 8 sekúnd) – V zábere je nahá Marta. Kamera ju sníma zdola od pásu nahor. Marta je mierne pootočená takže zreteľne je vidieť iba jeden nahý prsník. Vzápätí sa pootočí (vidieť oba nahé prsníky) a objíma sa s Jožkom (Jožko má oblečenú košeľu). Prestrih. Kamera sníma tvár Marty, má pootvorené ústa. V zábere je aj Jožkova hlava. Tvár má pritisnutú ku krku Marty a bozkáva ju. Následne kamera z profilu sníma tváre Jožka a Marty, bozkávajú sa. Prestrih. Kamera sníma Jožka a Martu od pásu nahor, sú k sebe tesne pritisnutí. Marta je opretá o stenu. Jednu ruku má založenú za hlavou a druhou objíma Jožkovu hlavu. Jožko bozkáva Martu v oblasti krku. Mužský hlas mimo obraz vraví, že v zmätku po požiari sa podarí Marte a Jožkovi uniknúť rodičom a ich vášeň nachvíľu vzplanie naplno.

Táto scéna zobrazuje vášnivé bozkávanie, objímanie a fyzickú blízkosť postáv v sexuálnom kontexte, pričom rozprávač uvádza, že vášeň postáv, Marty a Jožka, nachvíľu vzplanie naplno. Napriek tomu tu nie je explicitne zobrazený sexuálny akt. Vizualne spracovanie je skôr umelecké a abstraktné, bez priameho znázornenia akéhokoľvek sexuálneho aktu. V scéne sú v krátkosti zobrazené intímne partie, t. j. Martine prsníky.

Vychádzajúc z posúdenia tejto scény, Komisia dospela k záveru, že uvedená scéna zobrazovala sexuálne správanie, ktoré bolo súčasťou dejovej línie, so zobrazením nahoty v sexuálnom kontexte, prípadne sexuálnu scénu so zobrazením nahoty v sexuálnom kontexte, z čoho vyplýva, že intenzita uvedených obsahov je primeraná vekovej skupine maloletých do 12 rokov podľa § 5 ods. 4 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.

Ad 4) Predmetný program obsahoval aj túto scénu:

V čase od cca **16:23:28** do cca **16:24:36** (v trvaní cca 1 minúty a 8 sekúnd) – Hanka žiada Valenta, aby ju pobožkal. Valent sa postaví za Hanku, rukami prechádza po jej pleciach, ramenách a vraví, že ju stále ľúbi. Hanka sa o neho oprie, začne si rozopínať blúzku a žiada Valenta, aby ju objal. Následne si rozopne blúzu tak, že si odhalí oba prsníky (kamera ju sníma spredu) a popri tom sa pýta: „Už si zabudol?“ Následne sa k nemu otočí a vášnivo Valent pobožká. Valent bozk opätuje a vyzlečie jej blúzku. Po chvíli bozkávania sa Hanka prežehná a povie: „*Pane Bože, odpusť.*“ Valent si kľakne na kolená a bozkáva Hanku na prsníky. Po chvíli ho Hanka zastaví, vraví: „*Počkaj.*“ Otočí sa chrbtom ku kamere a odpáše si sukňu (má pod ňou ešte spodničku). Popri tom vraví, že ona je navždy jeho. Valent sa postaví a Hanku si pritiahne k sebe. Hanka si nadvihne spodničku (bez zobrazenia intímnych častí, kamera sníma pár od ramien nahor), Valent ju vysadí na kus nábytku a cez hlavu jej pretiahne spodničku (v zábere je časť Hankinho nahého prsníka). Popri tom šeptom potvrdzuje, že Hanka je iba jeho. Valent bozkáva Hanku na krk. Následne záber na Hanku ako sa zakloní, oči má zatvorené. Prestrih. Hanka s Valentom ležia na zemi, prevaľujú sa a vášnivo sa bozkávajú. Počutí, ako Hanka vzdychá. Prestrih. Záber na stôl, na ktorom sú položené veci, ktoré akoby pri nárazoch padajú. Prestrih. Hanka leží na zemi pod stolom a jednou rukou sa pridrža nohy stola. Valent leží na nej a bozkáva ju na obe prsia, Hanka hlasno vzdychá. Do izby nakukne Valentova mama. Hanka sa zľakne, odtisne Valenta a prikrýva sa kusom látky. Mama rýchlo zavrie dvere a vraví: „*Ach, deti, deti.*“ Prestrih. Valent leží na zemi a podopiera sa o lakeť. Jeho intímne časti prekrýva Hanka sediaca pred ním. Jej telo prekrýva kus látky, z boku vidieť časť prsníka. Valentovi nevadí, že ich videla mama. Vraví Hanke, že je božská a lepšia ako všetky slečinky. Hanka ho pobožká, vraví: „*Tak predsa ma ľúbiš.*“

Uvedená scéna predstavuje najspornejší moment predmetného programu. V tejto scéne sa Valent a Hanka objímajú, vášnivo bozkávajú, vrátane bozkov na prsníky a krk, následne ležia v objatí a prevažujú sa na zemi, pričom Hanka vzdychá a celkové spracovanie scény zjavne naznačuje smerovanie k sexuálnemu aktu, zrejme k pohlavnému styku (*Valent sa postaví a Hanku si pritiahne k sebe. Hanka si nadvihne spodničku (bez zobrazenia intímnych častí, kamera sníma pár od ramien nahor), Valent ju vysadí na kus nábytku a cez hlavu jej pretiahne spodničku (v zábere je časť Hankino nahého prsníka). Popri tom šeptom potvrdzuje, že Hanka je iba jeho. Valent bozkáva Hanku na krk. Následne záber na Hanku ako sa zakloní, oči má zatvorené. Prestrih. Hanka s Valentom ležia na zemi, prevažujú sa a vášnivo sa bozkávajú. Počutť, ako Hanka vzdychá. Prestrih. Záber na stôl, na ktorom sú položené veci, ktoré akoby pri nárazoch padajú. Prestrih. Hanka leží na zemi pod stolom a jednou rukou sa pridrža nohy stola. Valent leží na nej a bozkáva ju na obe prsia, Hanka hlasno vzdychá.*). Zo spracovania scény nemožno posúdiť, či došlo k samotnému sexuálnemu aktu alebo len k objímaniu s vášnivým bozkávaním, keďže priebeh scény je prerušený vstupom inej postavy, ktorá nazrie do miestnosti. Scéna je spracovaná vizuálne zdržanlivým spôsobom, bez zjavného zobrazenia pohlavného styku alebo iného sexuálneho aktu, avšak zároveň sa jedná o najintenzívnejšiu scénu so sexuálnym kontextom v predmetom programe. V scéne sú zobrazené intímne partie, avšak len od pásu nahor, t. j. najmä Hankine prsníky, a to v dlhšom trvaní (v trvaní cca 29 sekúnd).

Vychádzajúc z posúdenia tejto scény, Komisia dospela k záveru, že uvedená scéna zobrazovala sexuálne správanie, ktoré bolo súčasťou dejovej línie, so zobrazením nahoty v sexuálnom kontexte, prípadne sexuálnu scénu so zobrazením nahoty v sexuálnom kontexte. Zároveň nie je možné s istotou tvrdiť, že ide o explicitne vyobrazenú sexuálnu scénu, ktorá je súčasťou dejovej línie, a tak nie je jednoznačné, či intenzita uvedených obsahov je primeraná vekovej skupine maloletých do 12 rokov alebo vekovej skupine maloletých do 15 rokov podľa § 5 ods. 3 a 4 vyhlášky č. 328/2023 Z. z., avšak skôr sa prikláňame ku klasifikácii tejto scény ako nevhodnej pre maloletých do 12 rokov.

Na základe celkovej analýzy predmetného programu Komisia dospela k záveru, že nie je možné jednoznačne konštatovať, že predmetný program obsahuje scénu zobrazujúcu pohlavný styk alebo iný sexuálny akt. Z analýzy zároveň vyplýva, že niektoré posudzované scény obsahujú sexuálne správanie vo výrazne intenzívnej podobe.

Posúdenie predmetného programu z hľadiska § 9 ods. 2 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.

Podľa § 9 ods. 2 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Pri klasifikácii sa obsah označovaného komunikátu posudzuje z hľadiska

- a) kontextuálneho výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti v označovanom komunikáte,
- b) spôsobu a formy spracovania alebo zobrazenia jednotlivých hodnotiacich kritérií nevhodnosti vzhľadom na charakter a druh označovaného komunikátu a jeho umeleckého, satirického a morálneho posolstva,
- c) intenzity a frekvencie výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti v označovanom komunikáte a
- d) predchádzajúcej klasifikácie označovaného komunikátu podľa iného akceptovaného systému označovania.“

Podľa dôvodovej správy k vyhláške č. 328/2023 Z. z.: „Pri klasifikácii z hľadiska nevhodného obsahu, a tým pádom zaradenia do príslušnej vekovej kategórie, je vždy nutné vyhodnotiť kontext, v ktorom je posudzovaný obsah uvádzaný. Do úvahy je nutné vziať spôsob a formu spracovania a zobrazenia jednotlivých hodnotiacich kritérií nevhodnosti, umelecké posolstvo diela, to, či ide alebo nejde o satiru, ale aj morálne posolstvo diela. Je rozdiel, ak nevhodný obsah je v komunikáte schvaľovaný alebo prezentovaný v pozitívnom svetle a ak je použitý len ako nástroj satiry, zveličenia alebo je výslovne odsúdený alebo sú zobrazené negatívne dôsledky nevhodného správania. Dôležitá je aj intenzita a frekvencia výskytu hodnotiacich kritérií. Iný vplyv na maloletého má, ak sa hodnotiace kritérium v programe vyskytne raz, oproti programu kde sa opakuje veľmi často. Pri klasifikácii označovaného

komunikátu sa prihliada aj na klasifikáciu, ktorú dostal už v minulosti alebo na jeho klasifikáciu v inom, akceptovanom systéme označovania.“

Ad 1) Kontextuálny výskyt hodnotiacich kritérií nevhodnosti v označovanom komunikáte

Komisia sa stotožňuje s tvrdením účastníka konania, že predmetný program predstavuje literárnu adaptáciu a umelecké dielo, ktoré reflektuje spoločenské, historické a medziľudské vzťahy v kontexte obdobia, v ktorom sa jeho dej odohráva. Peter Jaroš, autor generačného románu *Tisícročná včela* a scenárista v rovnomennej filmovej a televíznej adaptácii tohto románu, je významný slovenský prozaik a filmový a televízny scenárista, ktorý, okrem iných, získal ocenenia ako Rad Ľudovíta Štúra II. Triedy v roku 2000, Cenu ministra kultúry SR za literatúru v roku 2009 a Mimoriadnu Cenu Matice slovenskej za prínos pre matičné hnutie, slovenskú kultúru, filmovú kultúru a literatúru v roku 2025. Predmetný program (v podobe filmu, prípadne celej minisérie) v réžii Juraja Jakubiska získal viacero zahraničných ocenení, napríklad na XL. MFF Benátky v roku 1984 získal cenu Zlatý Fénix za výtvarnú stránku a najlepšiu kameru a na IV. MFF Sevilla toho istého roku získal hlavnú cenu Konfederácie španielskych filmových klubov ako najlepší film.

Predmetný program môžeme na základe jeho obsahu charakterizovať ako historickú drámu s prvkami magického realizmu. Monitorovaná časť s názvom *Otec* je druhou časťou štvordielneho televízneho spracovania rovnomeného literárneho diela od spisovateľa Petra Jaroša. V úvodných minútach rekapituluje mužský hlas mimo obraz udalosti z predchádzajúcej časti. V nasledujúcom deji má divák možnosť vidieť pokračovanie životných príbehov hlavných protagonistov. U Pichandovcov prebieha dvojité svadba. Samo Pichanda si konečne berie Máriu Dudačovú a Kristína Pichandová si berie Mateja Sroka. Zatiaľ čo sa Samovi a Márii narodí množstvo detí, Kristíne sa s Matejom otehotniť nedarí. Samo je poctivý chlap a tvrdo pracuje, aby uživil svoju rodinu. Napriek jeho námahe je to však čoraz ťažšie a Samo sa pridáva k socialistom snažiacim sa o zlepšenie pracovných podmienok. Kristínino manželstvo bez detí je ťažké, jej muž čoraz viac pije a dokonca ju aj bije. Po jeho náhlejšej smrti ostáva Kristína sama. Túto skutočnosť nadšene uvíta Julo Mitron, ktorý sa chce vzdať svojej ženy a žiť s Kristínou. Valent si užíva štúdium v Prahe plným priehrštím. Po získaní právnického titulu sa vracia domov. Pred svojou niekdajšou láskou Hankou dá prednosť statkárovej dcére Hermíne, a berie si ju za ženu. Počas tuhej zimy sa čoraz unavenejší Martin Pichanda poraní črepom, ktorý uviazol v zmrazenom víne a nečakane umiera.

Autor románu *Tisícročná včela* Peter Jaroš sa k tematickému rámcu tohto diela vyjadril nasledovne: *„Tisícročná včela, román aj film, to je vlastne metafora slovenskej spoločnosti, rodiny, rodinných vzťahov ako včelieho úľa, kde si ľudia hlavne pomáhajú, pracujú, a tak sa ako spoločenstvo aj zachovávajú. A, samozrejme, aj o vzdore a revolte. Keď včelu kántria, pichne, hoci sama zahynie. Je to večný mýtus o ľudstve, o včelíne, o rodine, rode, o jednom malom národe, o jednej krajinke, ale aj o celom ľudstve. O všeľej pracovitosti a húževnatosti, súdržnosti, ale aj o láske a odpúšťaní, tolerancii a ľudskosti. Iba tak ľudstvo môže prežiť i v najstrašnejších časoch. Nedávno, 8. augusta, bola česká a svetová premiéra divadelnej adaptácie románu Tisícročná včela v Horáckom divadle v Jihlave v réžii Matěja T. Růžičku. A dramaturgička Simona Petrů mi povedala: „Dnes, keď sa svet zmieta v krízach – politických, ekonomických, sociálnych, náboženských, migračných – a zažívame hlboký rozvrat rodiny, je Tisícročná včela ešte aktuálnejšia ako kedykoľvek predtým.“ (Dostupné na: <https://kultura.pravda.sk/kniha/clanok/486868-peter-jaros-tisicrocna-vcela-starne-no-aktualna-je-aj-dnes/>).*

Digitálna študovňa slovenskej literatúry Slovenskej akadémie vied k tomuto románu, okrem iného, uvádza: *„Obraz ženského epického elementu tvorí autor na osi eros – sex – materstvo – práca pre rodinu. Vo všetkých troch generáciách ide po celý románový čas o starostlivé, poslušné a verne milujúce manželky, matky či milenky. V embléme tisícročnej včely symbolizujú nepretržitosť plodenia a zachovania rodu. Na rozdiel od mužských postáv sú ženy súčasťou iného pohybu – biologicko-*

sexuálneho, pudového. Jeho zobrazenie je najsilnejšou stránkou Jarošovej tvorby. Sústredenosť a autorský dôraz naň spôsobuje, že v románe je dominantný, pričom je v súhre s cyklickým prírodným pohybom v rámci roľníckeho pracovného procesu. Uvedený „pohyb“ je spätý s kategóriou času. Jeho celistvosť však Jaroš rozštiepil na čas biologický (kde sú primárne rola telesnosti, láska, manželstvo, plodenie detí a momenty každodenného roľníckeho života) a na čas historický, viažuci sa na mužské postavy a spoločenský pohyb v zhode s objektívnym chodom dejín. Ženská „aktivita“ je potom napojená na rodinné a pracovné motívy, do spoločensko-historickej sujetovej línie nevstupuje.“ (Dostupné na: <https://studovnaliteratury.sav.sk/tisicrocna-vcela/>).

Scény so sexuálnym obsahom v predmetom programe predstavujú integrálnu súčasť dejovej línie a tematického rámca diela. Ich zaradenie v predmetnom programe je v súlade so zámerom umeleckým spracovaním motívov ženstva a materstva, ako aj so spoločenským a morálnym posolstvom, ktoré dielo sprostredkúva. Tieto scény sú spracované vážne a dramaticky, bez prvkov samoučelnosti. V zmysle vierohodného zobrazenia vzťahov medzi postavami majú tieto scény realistický charakter. Zároveň sú zasadané do širšieho morálneho, historického a vzťahového kontextu diela a organicky súvisia s vývojom postáv i dejom celého príbehu.

Komisia ďalej považuje za relevantnú skutočnosť, že predmetný program vznikol v roku 1983, teda v období, keď audiovizuálna tvorba podliehala prísny ideologickým obmedzeniam. Vtedajšia kultúrna politika neumožňovala otvorené zobrazovanie explicitnej nahoty (napríklad genitálií) ani sexuálnych aktov, a preto tvorcovia využívali umelecké, metaforické a symbolické vyjadrovacie prostriedky, aby tieto témy sprostredkovali v rámci prijateľných hraníc. Z tohto dôvodu Komisia súhlasí s tvrdením účastníka konania, že predmetný program je typickým príkladom takejto tvorivej rovnováhy, pričom tému intimitu a ľudskej zmyselnosti spracúva citlivo, esteticky a s mierou odvahy, ktorá zodpovedala možnostiam daného obdobia.

Ad 2) Spôsob a forma spracovania alebo zobrazenia jednotlivých hodnotiacich kritérií nevhodnosti vzhľadom na charakter a druh označovaného komunikátu a jeho umeleckého, satirického a morálneho posolstva

Spôsob a forma spracovania scén so sexuálnym kontextom v predmetom programe majú jednoznačne umelecký a symbolický charakter. Motívy sexuality sú spracované v duchu folklórneho a poetického štýlu. Tieto scény sú organickou súčasťou dejovej línie, priamo nadväzujú na psychologický a sociálny vývoj postáv a zodpovedajú autorskému zámeru diela, ktorého cieľom je, okrem iného, zobraziť prirodzené ľudské city, intimitu a zmyselnosť ako prirodzenú súčasť života.

Z hľadiska vizuálnej stránky sú tieto scény mierne, neexplicitné a esteticky zdržanlivé. Neobsahujú detailné ani naturalistické zobrazenie nahoty, pričom v niektorých scénach sú zobrazené ženské prsníky. Samotný pohlavný akt alebo iný sexuálny akt nie je v predmetnom programe zobrazený. Všetky intímne situácie sú vzájomne konsenzuálne, ich prezentácia nie je ofenzívna, znevažujúca, ani provokatívna a zachováva úctivý prístup k zobrazeniu ľudskej sexuality. Téma ľudskej sexuality je znázornená ako prirodzená, spoločensky prijateľná súčasť ľudského bytia, bez prvkov odchýlok, perversie alebo sexuálneho násillia.

Predmetný program sa zároveň odohráva v minulosti (koniec 19. a začiatok 20. storočia), čo je zohľadnené aj v jeho spracovaní. Napriek dobovému zasadeniu možno aj z pohľadu súčasných štandardov konštatovať, že zobrazenie sexuality v predmetnom programe zostáva v medziach primeranosti a spoločenskej akceptovateľnosti.

Ad 3) Intenzita a frekvencia výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti v označovanom komunikáte

Pri posúdení intenzity zobrazenia sexuálneho obsahu Komisia vychádzala z porovnania troch stupňov, resp. kategórií vekovej vhodnosti (do 12, 15 alebo 18 rokov), ktoré sa viažu na posudzovanie kritérií nevhodnosti z hľadiska obsahového deskriptora sex. Na základe tohto porovnania je možné konštatovať, že predmetný program obsahoval scény so sexuálnym obsahom vo vyššej intenzite najnižšej kategórie vekovej vhodnosti (do 12 rokov), hranične so strednou kategóriou vekovej vhodnosti (do 15 rokov). Zaradenie predmetného programu do strednej kategórie (do 15 rokov) by nebolo primerané vzhľadom na jeho charakter, historický kontext ani spôsob umeleckého spracovania, a viedlo by k neodôvodnene prísnemu hodnoteniu vo vzťahu k iným dielam podobného typu.

Stredná kategória (do 15 rokov) musí byť vyhradená pre programy s výrazne explicitným zobrazením sexuálneho obsahu, ktorý je vizuálne jednoznačný a priamo zachytáva priebeh sexuálneho aktu, napríklad pohlavného styku. Táto kategória by sa nemala aplikovať na programy, v ktorých sa sexualita zobrazuje len náznakovo a symbolicky, ako je tomu v predmetnom programe. Aplikácia prísnejšieho hodnotenia by mohla viesť k nerovnomernosti klasifikácie, keďže programy s výrazne odlišnou mierou explicitnosti sexuálnych obsahov by sa nachádzali v rovnakej kategórii. Tým by sa oslabovala informačná funkcia JSO pre rodičov a zákonných zástupcov, ale aj pre iných vysielateľov na trhu.

Je možné predpokladať, že ak by sa do strednej kategórie (do 15 rokov) zaradili aj programy s takto decentným zobrazením sexuality, rozsah tejto kategórie by sa neúmerne rozšíril, a to od krátkych a diskretných scén so sexuálnym obsahom, až po detailné a explicitné scény zobrazujúce sexuálne akty. Takýto prístup by znížil zrozumiteľnosť a praktickú použiteľnosť klasifikácie podľa vyhlášky č. 328/2023 Z. z., pretože by neumožnil jasne rozlíšiť mieru intenzity sexuálneho obsahu.

Na základe uvedeného Komisia zastáva názor, že kritérium nevhodnosti z hľadiska strednej kategórie (do 15 rokov) by malo zostať vyhradené pre diela s výrazne explicitnejším spracovaním sexuality, než aké sa nachádza v predmetnom programe. Takéto posúdenie je zároveň v súlade s kultúrnymi a umeleckými špecifikami filmovej tvorby obdobia, v ktorom predmetný program vznikol, a zabezpečuje zachovanie jednotnosti a konzistentnosti JSO.

Predmetný program má celkové trvanie cca 55 minút. Scény so sexuálnym kontextom, a to bez zobrazenia nahoty, sú prítomné v rozsahu cca 1 minúty a 9 sekúnd. Scény so sexuálnym kontextom, a to so zobrazením nahoty, sú prítomné v rozsahu cca 2 minút a 48 sekúnd, pričom nahota v sexuálnom kontexte (zobrazenie ženských prsníkov) sa vyskytuje v dĺžke cca 49 sekúnd. Vzhľadom na trvanie programu možno konštatovať, že frekvenciu výskytu scén so sexuálnym kontextom je stredná.

Ad 4) Predchádzajúca klasifikácia označovaného komunikátu podľa iného akceptovaného systému označovania

Z vyjadrenia účastníka konania vyplýva, že predmetný program bol v minulosti vysielaný opakovane a pri každom vysielaní bol klasifikovaný ako program nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov. Od roku 2001 odvysielal účastník konania predmetný program s touto klasifikáciou desaťkrát. Od roku 2024 boli k predmetnému programu pripojené aj piktogramy obsahových deskriptorov sex a vulgarizmy. Predmetný program bol vždy odvysielaný pred 20:00 hod., konkrétne v časovom rozmedzí medzi cca 14:00 hod. a 18:20 hod.

Komisia konštatuje, že dlhodobé používanie označenia uvedenej vekovej nevhodnosti, je skutočnosť, ktorá svedčí v prospech účastníka konania. Predmetný program je s týmto označením vysielaný minimálne po dobu 24 rokov, t. j. ide o zaužívanú klasifikáciu, na ktorú sú diváci zvyknutí a na základe ktorej vedia primerane odhadnúť mieru nevhodnosti a povahu obsahu predmetného programu. Znova

je dôležité pripomenúť, že zmena klasifikácie vekovej nevhodnosti by v tomto prípade mohla nielen oslabiť informačnú funkciu JSO, ktorého účelom je poskytovať rodičom, zákonným zástupcom, ale i samotným maloletým, predvídateľnú informáciu o charaktere nevhodného obsahu v danom programe, ale aj poškodiť účastníka konania a ďalších vysielateľov.

Tento záver je zároveň v súlade so zásadou právnej istoty, keďže predmetný program je dlhodobo vysielaný s uvedenou klasifikáciou. Náhle sprísnenie klasifikácie by v tomto prípade (ale i obdobných prípadoch) pôsobilo neprimerane. Je pravdou, že v rámci novelizácie právnej úpravy JSO došlo k zmene kritérií nevhodnosti a zavedeniu obsahových deskriptorov a samotné dlhodobé používanie konkrétnej klasifikácie nemôže byť jediným dôvodom pre jej zachovanie. Účastník konania si však splnil zákonnú povinnosť a po nadobudnutí účinnosti vyhlášky č. 328/2023 Z. z. k predmetnému programu pripojil príslušné obsahové deskriptory.

V tomto prípade je preto dostatočné, aby predmetný program bol naďalej klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov a označený obsahovým deskriptorom sex, ktorý jasne informuje rodičov, zákonných zástupcov a maloletých o prítomnosti takéhoto obsahu. Skutočnosť, že počas dlhodobého vysielania predmetného programu proti nemu neboli zaznamenané žiadne podnety fyzických osôb, zároveň naznačuje, že predmetné označenie plnilo svoj informačný účel riadne a efektívne.

Vzhľadom na vyššie uvedené je Komisia toho názoru, že predmetný program neobsahoval explicitne vyobrazenú sexuálnu scénu, ktorá je súčasťou dejovej línie, a teda bol správne klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov a označený obsahovým deskriptorom sex.

Posúdenie predmetného programu z hľadiska obsahového deskriptora vulgarizmy a prislúchajúcej vekovej vhodnosti

Podľa § 6 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Obsahový deskriptor vulgarizmy a prislúchajúca veková vhodnosť

(1) Označovaný komunikát sa klasifikuje obsahovým deskriptorom vulgarizmy, ak obsahuje kritérium nevhodnosti podľa odsekov 2 až 4.

(2) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, ak obsahuje vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gesto, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gesto, ktoré vzhľadom na jeho kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne poslanstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine osôb od 18 rokov.

(3) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahuje expresívne vyjadrovanie alebo vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gesto, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gesto, ktoré vzhľadom na jeho kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne poslanstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine maloletých od 15 rokov.

(4) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, ak obsahuje expresívne vyjadrovanie, ktoré vzhľadom na jeho kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu jeho spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne poslanstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine maloletých od 12 rokov.“

V predmetnom programe sa nachádzali nasledujúce expresívne výrazy:

- *lotri*. Podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka A – G, H – L, M – N, O – Pn z r. 2006, 2011, 2015, 2021 (ďalej len „SSSJ“) sa o. i. sa expresívny pojem *lotor* používa vo význame *samopašný, nezbedný (obyč. mladý) človek, ktorý rád vystrája, vymýšľa pestvá*:

V čase od cca **16:04:44** – Valent (mužovi, ktorý zobral balík): „*Héj, nechajte aj pre nás dačo, áno?!*“

Muž (drží v rukách list, ktorý prišiel spolu s balíkom): „*Dopis, přečteme ho nahlas!*“

Valent (so smiechom): „*Ja vám dám, lotri!*“

- *do boha*. Podľa SSSJ sa uvedené hrubé citoslovce používa ako *zahrešenie vyjadrujúce zlosť, hnev, rozhorčenie*:

V čase od cca **16:10:46** – Samo sa snaží dostať na pódium niekoho, kto by mohol prekladať. Zozadu sa na neho vrhne žandár. Samo sa otočí a udrie ho klobúkom. Vraví: „*Ale, ideš do boha!*“

- *pliaga*. Podľa SSSJ sa expresívnym pojmom *pliaga* o. i. pomenúva *(často dlhotrvajúca) choroba, nákaza, ochorenie*:

V čase od cca **16:13:09** – Muži vchádzajú do včelína. Martin vraví: „...*akási pliaga napadá úrodu, neviem, či ju zachránim.*“

- *nekibicuj*. Podľa SSSJ sa pejoratívne hovorové slovo *kibicovať* používa vo význame *miešať sa do nejakej činnosti, mať nežiaduce pripomienky, rady*:

V čase od cca **16:36:41** – Ondrej sa rozhodne, že Martina zmeria a prikladá k nemu meter. Muž: „*Bez topánok.*“

Ondrej: „*Nekibicuj.*“

Komisia je toho názoru, že uvedené expresívne výrazy, z hľadiska spracovania, intenzity a frekvencie, spadajú pod kritériá nevhodnosti, pre ktoré by mal byť predmetný program klasifikovaný ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov. Vzhľadom na uvedené je možné skonštatovať, že predmetný program bol správne označený obsahovým deskriptorom vulgarizmy.

Posúdenie predmetného programu z hľadiska ostatných obsahových deskriptorov

Podľa § 7 vyhlášky č. 328/2023 Z. z.:

„Obsahový deskriptor nahota a prislúchajúca veková vhodnosť

(1) Označovaný komunikát sa klasifikuje obsahovým deskriptorom nahota, ak obsahuje kritérium nevhodnosti podľa odseku 2.

(2) Označovaný komunikát sa klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, ak obsahuje zobrazenie nahoty, ktoré nie je obvyklé v bežnom rodinnom prostredí alebo na verejnosti.“

V predmetnom programe sa nachádzali nasledujúce scény zobrazujúce nahotu:

V čase od cca **15:50:35** – V zábere je obraz, na ktorom je zobrazená nahá žena. Žena je namaľovaná zozadu (chrptom k obrazovke). Je mierne predklonená a lakťami opiera sa o stolík pred sebou, na ktorom je položená otvorená kniha. Zreteľne je vidieť nahé telo - časť nôh, zadok, chrbát a časť jedného prsníka. Následne kamera sníma sochu nahej ženy stojacej na podstavci. Kamera ju sníma spredu, je vidieť prsia a náznak intímnej časti. Mužský hlas popri tom vraví, že putovanie vyvrcholí u výstredného baróna, zberateľa umenia.

V čase od cca **16:06:23** – Záber na bábätko, ktoré následne Mária vyberá z provizórnej kolísky. Ženy hrabú trávku. Bábätko plače. Mária si sadne a začne ho dojiť. Následne záber na časť odhaleného prsníka a bradavky, na ktorú je prisaté dieťa.

V čase od cca **16:13:21** – Farár odkrýva obrázok prekrytý látkou. Na obrázku je maľba skupiny nahých žien a anjelov, pričom dve zo žien majú odhalené prsia.

V čase od cca **16:25:27** – Martin je vo včelíne, kde ukladá naoberané ovocie. Je tam aj jeho vnuk, ktorého pochváli za pekne nakreslený obrázok. Počas ich rozhovoru je v pozadí na krátku chvíľu vidieť maľbu s anjelmi a nahými ženami (identický obraz s obrazom zaznamenaným v čase 16:13:21).

Komisia je toho názoru, že uvedené scény zobrazujúce nahotu (zobrazenie nahých ženských tiel v podobe umeleckého diela (obraz a socha) a zobrazenie nahého prsníka dojčiacej ženy) nemali sexuálny kontext, a ani nešlo o zobrazenie nahoty, ktoré nie je obvyklé v bežnom rodinnom prostredí alebo na verejnosti. Vzhľadom na uvedené je možné skonštatovať, že predmetný program nemal byť označený obsahovým deskriptorom nahota.

V predmetnom programe neboli zaznamenané kritériá nevhodnosti, ktoré by odôvodňovali jeho označenie obsahovými deskriptormi násilie, diskriminácia, strach a závislosť.

Na základe uvedeného Komisia rozhodla o zastavení správneho konania, pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu sa podľa § 132 ods. 3 zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 41 ods. 8 zákona č. 40/2015 Z. z. nemožno odvolať.

* * *

Toto rozhodnutie sa vydáva v troch rovnopisoch:

- 1 x Slovenská televízia a rozhlas
- 2 x Komisia na ochranu maloletých

Mgr. Slavomíra Salajová
predsedníčka
Komisie na ochranu maloletých